Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

СССР

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 306 (13622) | 1971 оной декабриин 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ХОНИШОДОЙ ХАБАЯ ХАРУУЛХА САГ

Үбэлэй хүйтэн шангаржа, хонишодой ажалда эгээн харюусал-тай хаһа оробо. Энэ үедэ һүрэгүүдэйнгээ тамир алдуулангүйгөөр аруулһан, түл түрэсэез эмхитэй һайнаар абажа шадаһан лэ онишод урдаа табигдаһан зорилгонуудаа, социалис уялгануудаа мжалтатайгаар бэелүүлхэ байһаниинь элитэ.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ—1972 ондо Буряад оной хонишодой урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонууд та-игданхай. Энэ жэлэй август һарада болоһон республикын түрүү онишодой—зуутанай зүблөөндэ хабаадагшад шэнэ жэлдэ хонин рриһөө хурьга абажа түлжүүлхын, гурбан килограммһаа бага бэ-э нооһо хайшалхын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэхые уряалһан байгаа. үрүүшүүл өөһэдөө 1972 ондо зуун хонин бүриһөө 110—120 урьга томо болгохо, хонин бүриһөө 3,5—4,0 килограмм нооһо айшалха гэжэ шиидэһэн.

Түрүү хонишодой уряа хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ, колхоз, сов-озуудай хонишодой бригаданууд шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилго-уудаа тодорхойлһон, социалис уялгануудые абаһан байха юм. ниихэ зууртаа намарай сагта хонидоо һайса таргалуулха, эхэ хо-идоо богони болзорто һайн шанартайгаар үрэжүүлхэ гэжэ орол-оһон байна. Үнгэрһэн намартаа саһан бага байжа, олонхи хони-од һанаһандаа хүрэһэн, һүрэгүүдэз тобир тарганаар үбэлжэлгэ-э оруулаа. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэ-ишье урдынхиһаа эмхитэйгээр үнгэрһэн байна.

Хонишодой хабаяа харуулха саг—үбэлжэлгэ, түл абалга гэ-э гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Энэ харюусалгатай хаһадаа хонишод эр зэргэ бэлдээд байна хаб гэжэ шалгаад үзэхэдэ, хонишодой онхи бригаданууд түл абахаар бэлэн болонхой. Илангаяа дүр-эл шадабари ехэтэй, олон жэлдэ ажаллажа байһан хонишод хо-хорёогоо һайса дулаалһан, газаа досооһоонь шабаһан, хонидтоо юулхэ үбһэ тэжээлыень хүсэд хүрэхөөр бэлдэһэн байна. Жэшээнь, агарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой суута хонишон Иннокентий Ми-айлович Евсюковой бригада үбэлдөө хүсэд хүрэхэ үбһэ, һолоомо өһэдөө бэлдхэжэ, бүхыдэнь газаагаа оруулаанхай. Мүн Хориин овхозой хонишон, Социалис Ажалай Герой Намжилма Тогмитова-й бригада үбэлжэлгэдөө, түл абалгадаа жэшээтэ һайнаар бэл-энхэй. Өөһэдынь сабшажа абаһан үбһэн һуринүүд газаань жэ-ылдэнхэй, хонидынь тобир тарган ууд, байрань һайса дулаалагдан-ай. Иимэ һайн бэлдхэлтэй бригаданууд ажахы, аймаг бүхэндэ ни.

Тиигэбэшье үбэлжэлгэдэ, түл абалгада бэлдхэлые шалгахада, утагдалнууд олон ушарна. Нэн түрүүн олохон газарта эхэ хони-ой байра хүсэд бэлэн болгогдоогүй, үбһэ тэжээл багатай байна. Хориин аймагай Анаагай, Үдын совхозуудай, Зэдын аймагай «Ком-унизм», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай хэдэн отарада ул абаха байрань бэлэн бэшэ, зарим шэнээр баригдажа байһа-уудынь дүүргэгдээдүй. Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо, үнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоздо эхэ хонидой за-ын һүрэгынь тамир һулатай байшоо.

Хабар хурьгалуулхаар үлөөгдэһэн отарануудта искусственна рэжүүлгэ ехээр унжагайрна. Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд-а арба гаран отара хабар түрүүлхээр үрэжүүлэгдэнэ. Теэд эндэ искусственна үрэжүүлгын дулаан һайн пунктнуудай үгы байһанһаа тарануудта хусанууд һула табигданхай. Тиимэһээ хонидой хэр зэргэ рэжүүлэгдэжэ байһыень, хэды хонидой ороондо оруулагдаһые мэ-эхын аргагүй. Мүн иимэрхүү баримтанууд Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудта үзэгдэнэ.

Хонидой тоо толгой олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха хэ-эгтэ эдэ бүхы дутагдалнуудай һаад тойбо татадагынь элитэ. Тиимэһээ аймагуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоове-еринарна мэргэжэлтэд хонишодто абаһан уялгаяа амжалтатай-аар бэелүүлхэ арга олгохо, ажалдань бодото туһаламжа хүргэхэ иягатай.

Хонидоо һайнаар үбэлжүүлхын, түл түрэсэез эмхитэйгээр аба-ын тула юун хэрэгтэйб? Эгээн түрүүн хонидой байра бариха, аһаха, дулаалха хүдэлмэриие хаа хаанагүй түргэнөөр дүүргэхэ рилтэ табигдана. Тиигээд байра соо электрын гэрэл оруулха, лаам-ануудые эртээнһээ бэлдэхэ шухала. Хони, хурьгадай, сакмануу-ай байха таһалгануудые хэхэ, хаалта хаамагуудые хүсэд хүрэ-өөр бэлдэхэ, бултыень сагаадаха, дезинфекци хэхэ болоно. Мүн урьга абахада хэрэгтэй бүхы түхеэрэлгэнүүд, үбшэлһыень эм-элхэ эм, хэрэгсэлнүүд бэлэн байха ушартай.

Эдэ үдэрнүүдтэ хоорондоо мүрысэдэг хонишод бэе бэедээ ябал-жа, түл абалгада хэр бэлдээд байһанаа шалгалсабал һайн. Энээ-ние колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эмхидхэхэ үргэтэй. Иигэжэ хоорондоо ябалсажа байхадаа хонишод дүй дүр-элөө халан абалсаха, бэе бэедээ туһалха аргатай байха бшуу.

Түрүүшүүл хонидые зүбөөр эдеэлүүлхэ, үбэлдөө бэлшээхэ, һалха хэрэгые ехээр анхардаг гээшэ. Зэдын аймагай олохон ажа-ыда хонидто хэршэгдэһэн үбһэ, һолоомые таряа талханай зүйл-эй холижо үгэдэг болонхой. Энэ ушарта үбһэ тэжээл хоггүй-өөр эдигдэдэг, хоол болоходоо һайн байна. Мүн эндэ хонид бүхэли үбэлдөө бэлшээгдэдэг, үдэртөө хэдэн удаа уһалагдадаг. Илангаяа үнөө үбэл саһанай бага, зарим газарта саһагүй байхада хонидые һаар дутаахань тон аюултай. Улаан-Үдын «Коммунизм» колхозоор абахада хонидынь мүнөөнһөө газаа байдаг болонхой. Олон ушарта ноһоор тооной хаагдана. Хүйтэнэй сагта хонидые хаажархёод айхада даарадаг, муудадаг гэжэ дүршэлтэй хонишод мэдэдэг. Тиимэһээ тэдэнэр ямаршье сагта хонидоо бэлшээхэ гэжэ оролдо-г юм. Эдэ түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо. Үбэлдөө хонидые зүбөөр бэлшээжэ һургаха гээшэ колхоз, совхо-зуудай мэргэжэлтэдэй уялга мүн.

Нүхэд хонишод, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, гурбан килограммһаа доошо бэ-э нооһо хайшалжа абахын тула бүгэдөөрөө оролдоёл. Энэмнай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлгэдэ хонишодой бодото үбита болохо байна ха юм.

ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент З. Веснинагай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Улаан-Үдын аймагай «Улаан-Оронго» колхозой һаалиин гурбадахи гүүртын түрүү һаалишан Агафья Игнатьевна Сусловае харанат. Энэ нүхэрнай жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 2925 килограмм һү һаажа эрхимлэһэн байна. Мүнөө Агафья Суслова һү һааха, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб саг болзортонь дүүргэхээр эрмэлзэжэ байнхай.

АЖАЛААРАА ХАРЮУСАХААР ЗЭҺЭНХЭЙ

Үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө һү ехээр һаахаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой малшадай уряагай, социалис уялгынь республикын газетэнүүдтэ толилогдомсоор, Байгалай совхозой һаалишад хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа танилсаһан юм. Тиигэжэ һаалиин гүүртэнүүдэй коллективүүд заншалта үүсхэлыень нэгэн дуугаар һайшаажа зүбшэн хэлсэһэн, шэнэ уялга абаһан байна. Хамтынгаа суглаан дээрэ һаалишад гол түлэб жэлэй эхинһээ хойшо хэһэн ажалаа шэнжэжэ үзэһэн, усадхагдаагүй дутагдалнуудаа элирүүлһэн ба малайнгаа байра, тэжээлэй цех, искусственна үрэжүүлгын пунктые һайнаар бэлдэхэ тухай шухала асуудалнууд хэлсэгдээ. Гадна малшадай сүлөө сагаа хүхюунээр үнгэргэхын тула улаан булангуудые һайжаруулха шухалада тоолоо. Тиихэдэ зарим гүүртэнүүдтэ, жэшээлбэл, Тимлюйн фермын һаалишад залуу малшадые олоор элсүүлхэ тухай дурадхаһан байна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һаалишад гол түлэб ажалайнгаа эмхидхэлые һайжаруулха, коллективүүдэйнгээ дунда культурна болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, абаһан уялга, хараалагдаһан түсэбөө саг болзортонь дүүргэхые эрмэлзээ.

Эгээл тиимэһээ, совхозойнь партийна организаци эдэ дурадхал, шүүмжэлэлнүүдыень хараадаа абажа, ушарһан дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээнүүдые хараалһан байна. Тэрэшэлэн партийна комитедэй заседани дээрэ тус хэмжээнүүдынь зүбшэн хэлсэгдэжэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гүүртэ бүхэниие хинан шалгажа байхаар тусхай даалгабари абаһан юм. Тэдэнэр гүүртэнүүдэй ажал хаража, дутагдалнуудыень усадхахаһаа гадна, һаалишадай һара, квартал бүхэнэйнь дүнгүүдые согсолжо, таһалгарягүй дуулгажа, сахилгаан, дайшалхы хуудаһа бэлдэн гаргаха зэргэтэй.

Тээсгэн боложо үнгэрһэн хамтынгаа суглаан дээрэ Нюксэ гүүртын һаалишад үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1300 килограмм һү һааха, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, малаа тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлжэ, абаһан продукциингаа шанарые эрид һайжаруулхаар шиидэһэн юм. Тиихэдэ тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 550 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ, дүршэлгүй һаалишадтаа туһалха, ажалайнгаа журам хазагайруулхагүй байһанаа мэдүүлээ. Тус гүүртын һаалишад Тимлюйн гүүртын коллективые мүрысөөндэ уриһан байна.

Тиихэдэ 3-дахи отделениин Тресковой гүүртэ хүршэ 4-дэхи отделениин Большереченскын фермэтэй мүрысэхөөр дундаа хэлсээ хэһэн юм. Иигэжэ Тресковой гүүртын һаалишад үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һаахаар шиидэнхэй.

Тиихэдэнь Большереченскын малшад хүршэнэрһөө 20 килограммаар ехэ һү абахые оролдоно.

Гадна еланайхид Закалтукска гүүртын һаалишадые мүрысөөндэ уряа. Үнэндөө дурсагдагша фермын малшад нёдондо аймагай совхозуудай гүүртэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ онсо шалгаржа эрхимлэһэн, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө бэлэй. Тиимэһээ эндэхи һаалишад үбэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 1.600 килограмм һү абажа, жэлэй түсэбһөө гадуур 650 центнер һү тушаахаар хараална.

Иигэжэ мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэлые нэгэн дуугаар дэмжэһэн Байгалай совхозой малшад хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа саг болзортонь бэелүүлхээр оролдожо байнхай.

А. ХАЛТУЕВ.
Кабанскын аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ ЛЕНИНГРАДТА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев декабриин 25-да Ленинград ерэһэн байна.

Нүхэр Л. И. Брежневые КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Аристов, Ленинград хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Сизов, Ленинградай областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Н. Щибалов, Ленинградай Ленинэй ордентой сэрэгэй округой сэрэгүүдэй командалагша генерал-полковник И. Е. Шавров, КПСС-эй Ленинградска областной ба городской комитедүүдэй бюронуудай гэшүүд, партиин райкомуудай нэгэдэхи секретарьнар, КПСС-эй Ленинградска обкомой ба горкомой, хотын ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд аэропорт дээрэ угтаа.

(ТАСС).

ФАРФОРОЙ МАСТЕРНУУДТАЙ ХАНИ ХАЛУУНААР УУЛЗАБА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Ленинградай М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ фарфорово завод 225 жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглээ. Энэ хадаа гоё һайхан фарфор ба шаажан зүйлнүүдые бүтээдэг Россидахи түрүүшын, Европодохи үнинэй завод юм. Заводой уран зураашадай, бэрхэ һиилүүршэдэй зохёолнууд манай оронһоо холуур суурхадаг.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев декабриин 26-да энэ суута заводто ерээ. Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, уран зураашад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие тон хани халуунаар угтаба.

Нүхэр Л. И. Брежнев фарфорно зүйлнүүдые бүтээлгын технологическа онол аргануудтай, ерэхэ табан жэлдэ коллективэй дүүргэхэ, предприятиин саашадаа хүгжэхэ түсэбүүдтэйнь танилсаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь заводой цехүүд соогуур ябажа, хүдэлмэришэд, уран зураашад болон мэргэжэлтэдтэй хани халуунаар хөөрэлдэһэн, социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, ажалай ба ажаһуудалай хэр һайнаар хангагдадаг тухай һонирхоһон байна.

Заводой директор А. С. Соколов предприятиингаа түүхэ тухай хөөрөө.

Нүхэр Л. И. Брежнев музейдэнь ошожо, заводой тогтоһон түрүүшын жэлнүүдһээ суглуулагдан хадагалагдажа байдаг фарфор ба шаажан эдлэлнүүдэй дээжэнүүдые хараа. Нүхэр Л. И. Брежнев хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэмдэглэл хэбэ.

КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов, Ленинградай ба областиин партийна, Соведэй эмхинүүдэй бусад хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта тус заводто ошолсоо.

Леонид Ильич Брежнев Ленинград соогуур ябаһан, тэндэ шэнээр баригдажа байгаа районуудые хараһан байна. Хотын үйлсэнүүд ба талмайнуудта гараһан ленинградайхид КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие халуунаар амаршалба.

Нүхэр Л. И. Брежнев үдэшэндөө С. М. Кировэй нэрэмжэтэ гүрэнэй оперо ба балетэй академическэ театрта табигдаһан зүжэгые хараа.

(ТАСС).

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэд ашаануудые тээхэ ба зөөхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Жэлэй дүүрэтэр арадай ажахын 50 миллион шахуу тонно ашаан түсэбһөө гадуур зөөгдэхэ.

САБШАЛАН ДЭЭРЭ ЮУН ХЭГДЭНЭБ?

ҮДХЭН НОГООН ДОЛГИЛХОЛ

Байгша ондо бүхы сабшалан дээрэһээ бараг һайн ургаса хуряажа, манай Худанай совхозой луговодууд республика соогоо социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Совхозой бүхы луговодуудай, нуга сабшалан һайжаруулха оньһожоруулагдаһан отряд болон бригадын механизаторнуудай хабаадалгатай суглаан һаяшаг болоһо, тэндэ ажахыдамнай дээрэ хэлэгдэһэн дамжуулгын Улаан туг, 500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаба.

Тэрэшэлэн энэ суглаан дээрэ луговодууд, механизаторнуудай дунда совхоз соогоо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, түрүүшүүлдэ үнэтэ бэлэг, шангууд барюулагдаа. Ажахы соогоо үнинэй луговодууд Цыбик Дамдинов, Степан Линейцев, Будажап Будажапов гэгшэд даажа абаһан сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 17—18 центнер, зариманһаань гектарай 20—25 центнер үбһэ хуряаһан байна.

Тиигэжэ совхознай энэ жэлдэ бүхыдөө 50 мянга гаран центнер үбһэ хуряажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ юм.

Манай луговодууд энэ туйлаһан зарим тэды амжалтануудаар һанаагаа амарангүй, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бүхы сабшалан дээрэһээ бүри үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээ. Тиигээд бригада, звено, луговод бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай.

Үнгэрэгшэ намартаа үбһэеэ хуряажа дүүргэмсээрээ, оньһожоруулагдаһан отряд, бригаданууднай сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа, минеральна үтэгжүүлгэ тараажа эхилһэн юм. Намарһаа хойшо сабшалан дээрэ хоёр мянга шахуу тонно шэбхэ гаргагдаа, 2120 гектар газар уһалагдаһан байна. Ургаса муутай, хүбхэн ургаһан, болдог дошо болошоһон 150 га сабшалан хахалагдажа, һайнаар элдүүрилэгдээд, олон жэлэй ногоон таригдаа. Тэрээнһээ гадна, мүнөө үень сабшалан дээрэ тошо халяаха хүдэлмэри түлэг эхилэнхэй. Иигээд хабар болотор сабшалан дээрэ бүхыдөө 8 мянган тонно наг шэбхэ зөөгдэхэ юм. Мүн 200 тонно минеральна үтэгжүүлгэ тараагдаха байна.

Иигэжэ совхоздо үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табигдажа байна гээшэ.

Д. БОРБОЕВ.
Хэжэнгын аймагэй Худанай совхозой парткомой секретарь.

БУРЯАДАЙ АВТОНОМИТО СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно ...иигэжэ **тогтообо:**

Статья 1. КПСС-эй XXIV ...ын Директивэнүүдтэй таа...улан зохёогдоһон, министер управлени ба зургаануудай, түсэбтэ табан жэлэй жэл бү... хубаарилагдан табигдаһан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые һайшааха.

Статья 2. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта иимэ хэмжээтэйгээр хүгжөөхэ гэбэл:

	1971 он	1972 он	1973 он	1974 он	1975 он
	(1970 онтой сасуулхада процентээр)				
...ышленна продукци	108,9	121,4	126,9	137,1	150,1

Статья 3. Буряадай АССР-эй ...стрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ...адай ажахын һалбаринууд 1971—1975 онуудта иимэ хэмжээтэйгээр гол түлэб хүгжөөгдэхэ гэбэл:

	1971 он	1972 он	1973 он	1974 он	1975 он
...ышленностиин продукци (...иллион түхэриг)	70,37	79,36	87,18	96,21	105,94
...эй капитальна һомо... (миллион түхэриг)	46,5	51,5	58,1	52,5	53,7
...ын хэрэглэлэй автотран... ашаа шэрэлгэ (...ион тонно-км.)	187,8	193,1	236,7	298,8	381,5
...ышленностьдахи ажалай ...эсын дээшэлэлгэ	101,2	105,2	112,3	118,1	125,2
...ышленностьһаа абтаха (миллион түхэригөөр)	8,23	9,73	9,9	10,9	11,25
...эй ба кооперативна ...даа наймаанай ...раанай эрьесэ (...ион түхэригөөр)	549,0	598,0	640,0	680,0	720,0

...ад зоной үдэр бүри ургажа ...а эрилтые эдеэ хоолой зүй... промышленностиие түүхэй ...һайнаар хангахын тула үн... табан жэлэйхитэй сасуул...хүдөө ажахын продукци үй...рилгын жэл бүриин хэмжээе ...—1975 онуудта дунда зэр... 27,6 процентээр дээшэлүүл...

...тья 4. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдтэй, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй баталан абаһан СССР-эй, РСФСР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй гүрэнэй түсэб тухай СССР-эй, РСФСР-эй Хуулинуудтай тааралдуулан, мүн СССР-эй, РСФСР-эй правительствануудай шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй арад зоной материальна ба культурна ажабайдалые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые тэрэл саг ба болзортонь бэелүүлхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Статья 5. 1971—1975 онуудта иимэ хэмжээтэйгээр хүгжөөхэ:

	1971 он	1972 он	1973 он	1974 он	1975 он
	(1970 онтой сасуулхада процентээр)				
Арад зоной эрилтэ хангалга	109,3	129,5	166,0	197,0	2,3 дахин
Хүүгэдэй эмхинүүдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ байдаг үхибүүдэй тоо	104,8	109,7	115,7	120,5	126,1
Бүхэли үдэртөө һургуулида байжа һуралсаха үхибүүдэй тоо	105,6	113,4	121,2	126,2	131,5
Больницануудай ороной тоо	101,4	103,1	107,1	110,1	118,2

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахынуудта гүрэнэй капитальна һомололгын мүнгэ зөөреэр табан жэлэй туршада 358,5 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра бариха гэхэ гү, али 1966—1970 онуудайхиһаа 10,2 процент ехэ гэр байра бариха.

Статья 6. СССР-эй ба РСФСР-эй министерство болон зургаануудай республика доторхи бүхы түрэлэй предприяти, барилга ба эмхи зургаануудта үгэһэн табан жэлэй түсэбүүдтэй тааралдуулан, мүн тиихэдэ Буряадай АССР-эй министерство, управлени ба зургаануудай, аймагууд ба городуудай гүйсэдкомуудай түсэбүүдтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй газар дайда дээрэхи бүхы ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй гол түлэб зорилгонуудые аймаг, город бүхэндэ хубаарилан зохёожо баталхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Статья 7. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд, управленинүүд, зургаануудта, аймагууд ба городуудай гүйсэдкомуудта даалгаха:

а) СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые, СССР-эй, РСФСР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тушаа СССР-эй, РСФСР-эй Хуулинуудые хүтэлбэрилгэ болгон предприяти, эмхи зургаан бүхэнэй табан жэлэй түсэбые зохёолгохо;

б) табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ үедөө предприяти, эмхи зургаан бүхэнэй түсэбтэ даабариие дүүргэлгэ, ажахы эрхилэлгые саашадань улам һайжаруулга, ниитын үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэд элирүүлэн хэрэглэлгэ, наука ба техникын туйлалтануудые богони болзор соо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые интенсификациин замаар хүтэлбэрилгэ, мүн үрэ дүнгүүдыень һайжаруулга хангаха;

в) арадай ажахын бүхы һалбаринуудта гүрэнэй журам сахилгые улам бэхижүүлхын, социалис хуули нарин нягтаар сахихын, түсэбтэ даабаринуудые саг болзортонь дүүргэхын түлөө, продукциин шанар һайжаруулхын, түүхэй эд бараа зөөриие наринаар, мүн ашаг үрэтэйгөөр гаргашалхын, түхеэрэлгэ болон түүхэй эд зүбөөр хэрэглэхын, технологиин журам наринаар сахихын түлөө, мүн бэе бэедээ эльгээдэг продукциингаа түсэб саг болзортонь дүүргэхын түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй харюусалга улам дээшэлүүлхэ;

г) өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан предприяти ба эмхи зургаануудай табан жэлэй түсэбые дүүргэхын хойноһоо шанга хиналта табиха.

Статья 8. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдтэй зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, министерствэнүүд, управленинүүд, зургаанууд, аймагууд ба городуудай гүйсэдхэхэ комитедүүд, ажахын бүхы эмхинүүд табан жэлэй туршада коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури—ниитын үйлэдбэриие улам үрэ ехэтэй болгохын түлөө, үйлэдбэри түсэблэлгые, мүн тэрэниие хүтэлбэрилгые бүри наринжуулан һайжаруулгые хангаха зэргэтэй.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан
1971 оной декабриин 23.

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭЕЭ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Партийна эхин организацинуудта боложо үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаанууд тушаа

Республикын партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо үнгэрбэ. Иимэ суглаанууд партийна бүлэг, цехэй, отделениин партийна организаци бүхэндэ болоһон байна. Эдэ суглаанууд КПСС-эй XXIV съездын болоһон хойно үнгэрһэн тула тэдэнэй гол анхаралынь съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүдхэ асуудалнуудта хандуулагдаһан байна. Тэрэшэлэн ниитын дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, ажалша коллективүүдтэ партийна нүлөө үргэдхэхэ, ажахын ба культурна байгуулалтые партийна талаар хүтэлбэрилхэ онол аргануудые нарижуулха асуудалнууд үргэнөөр зүбшэгдэһэн. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон социалис уялгануудай дүүргэлтэ харагдаһан, партийна эхин организацинуудай ябуулдаг партийно-эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри шэнжэлэгдэһэн байха юм.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай эмхидхэл нарижуулха, үйлэдбэриин арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхэ болон арадай ажахыдахи алмалтын гурим наринаар сахиха асуудалнуудта коммунистнууд анхаралаа онсо хандуулаа. КПСС-эй ЦК-гай «Социалис мүрысөө саашаданҺ улам һайнаар эмхидхэхэ тухай», мүн «Ажалшадай экономическа мэдэрэл һайжаруулха тухай» тогтоолнуудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хөөрэлдөөн тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ болоо.

Жэшээнь, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой цехүүдэй партийна организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанудай болоходо, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөө республика дотороо үүсхэһэн коллектив яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Тус завод энэ жэлэй 11 һарын түсэб продукци худалдалгаар 105 процент дүүргэһэн байна. Энэнь нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 27,9 процент дээгүүр болоно. Предприятиин олзонь энэ үедэ 90 процентээр арьбажаа. Үйлэдбэрилһэн продукциин шанар нилээд дээшэлжэ, голодоһо гаргалга 40 процентээр хороһон жэшээтэй.

Иимэ амжалта имагтал социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ коммунистнууд тэмдэглэһэн байна. Цех, участок, бригаданууд хоорондын мүрысөөн үдэр бүри согсологдожо дүнгыень өөрынгөө радиогоор бултанда дуулгадаг, ханын һониндо туяхагладаг байха юм. Үйлэдбэриин түрүүшүүлые материальна болон моральна талаар урмашуулха янза бүриин арга хэрэглэнэ.

«Социалис мүрысөө саашаданҺ улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол зүбшэн хэлсэлгын үедэ заводой олон хүдэлмэришэд урдаа абаһан өөрынгөө уялгые дахин хаража үзөөд, шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Жэшээнь, нэгэдэхи цехэй токарь коммунист Б. А. Иванов 1971 ондо жэл хахадай нормо дүүргэхэб гэжэ бэеэ уялгалаа. Энэ үүсхэл бусад цехүүдэй хүдэлмэришэд үргэнөөр дэмжэв.

Коммунист В. В. Стефурак гэгшын бригадын үүсхэл завод дээрэ үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна. Тус бригада табан жэлэй түсэб дүрбэн жэл долоо һарын туршада дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан. Тиихэдээ ажалай бүтээсые 30 процентээр дээшэлүүлхэ, жэл бүхэндэ хоёрһоо доошо бэшэ урлан нарижуулгын дурадхал нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ, тиихэдээ хоёрдохи мэргэжэл шудалха, бүтээһэн продукциингаа 98,8 процентые һөөргэнь бусаалтагүйгөөр тушааха гэһэн байха юм.

Социалис мүрысөөнэй болон экономическа хүдэлмэриин ниитын үйлэдбэридэ али зэргын ехээр нүлөөлдэг байһан тушаа «Электромашина» заводто болоһон партийна суглаанууд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Заводой партийна организаци шэнэ техникэ ашаглаха түсэб болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө ехэ тэмсэл дэлгэрүүлээ. Мүнөө гурбан янзын шэнэ электродвигательнүүдые бүтээдэг болоо. Тэдэнэй хоёрынь шанарай талаар гүрэнэй дээдын сэгнэлтэдэ хүртэнхэй.

Республикын олонхи промышленна предприятинууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Продукци худалдаха 11 һарын түсэб 102 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 17 миллион 470 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Продукциин ургалтын 89 процентнь имагтал ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаһан байха юм.

Гэхэ зуура коммунистнууд шиидхэгдээгүй асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулаа. Тэрэньшье зүйтэй. Жэшээнь, Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай коммунистнууд дирекци болон партийна бюро хадаа техническэ дэбжэлтэ хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа табинагүй гэжэ шүүмжэлһэн байна. Тэрэшэлэн эндэ ажалай эмхидхэл болон үйлэдбэриие эрхилхэ хэрэг нарижуулха асуудал шиидхэлгэ бирагүй байдалтай. Түсэблэлгэдэ ехэ дутагдалнууд бии гэжэ хэлэгдэһэн байна. Тэрэнһээ боложо олонхи барилгануудые жэлэй һүүлдэ дүүргэхээр хараална.

Шэнэ продукци гаргаха хэрэгтэ нарин сэмбын фабрикын хүтэлбэри болон партийна бюро анхаралаа һулаар табина гэжэ коммунистнууд элирхэйлээ. Тэрэнь зүб. Энэ жэлдэ нэгэшье шэнэ буд нэхэгдээгүй байха юм. Үйлэдбэриин экономическа ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудалнууд тушаа «Теплоприбор» заводто болоһон суглаан дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Колхоз, совхозуудай коммунистнууд энэ жэлэй хүдөө ажахын үйлэдбэриин дүнгүүдые согсолхо зуураа, КПСС-эй XXIV съездын абаһан шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлһон байха юм. Энэ жэлдэ байгаалиин уларилай хэды муу байгаашье һаань, республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд яһала һайн хүдэлжэ гараа. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй даабари декабриин 1-нэй байдалаар 88 процент, һү—96 процент, үндэгэ—121 процент дүүргэһэн байна. Тарияашаднай ороһо бэлэдхэхэ жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 14 мянган центнер ороһо гүрэндөө тушаагаа. Хартаабха худалдаха түсэб 103 процент болоо.

Үнгэрһэн табан жэлдэ туйлаһан амжалта, экономическа һайн дүн тухайгаа тогтохо зурааа, хүдөө ажахын үйлэдбэри үшөөл һанаһанда хүрэмөөр ашаг үрэ туйланагүй гэжэ коммунистнууд тэмдэглэһэн байна. Зарим колхоз, совхозуудта газарай үрэжэл нэмэсэгүй, мал ажалдахи хүндэ хүшэр хүдэлмэри хүсэд оньһожоруулагдаагүй байһаар.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхоздо партийна суглаанай болоходо экономико хүгжөөхэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй, тэрэнэй түлөө тэмсэлшье балай болоногүй гэжэ коммунистнууд нүхэд Полянский, Доржиев, Карпов гэгшэд тэмдэглэһэн байна. Малые түргэн түлжүүлэн шахаха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй, техникэ дүүрэн хүсэн соогоо ашаглагданагүй, экономическа хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэдэнэр хэлээ.

Коммунистнууд ажахы доторхи арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиһан байна. Жэшээнь, Хяагтын аймагай «Заря» колхозой коммунистнууд ажахымнай жэлһээ жэлдэ ороһо тарияанай ургаса тон багаар абана гэжэ хэлээ. Нэгэл адли байдалтай зэргэлээд байһан «Родина» колхоз гектар бүриһөө 19,1 центнер, «Дружба» колхоз 14,2 центнер ороһо хуряагаад байхадань, энэ колхозойхид 3 центнер шахуу ороһо абаһан байна бшуу. Имагтал газараа муугаар элдүүрилдэг, ургасаяа гээлтэдэ оруулдаг дээрэһээ боложо иимэ хохидолдо оронобди гэжэ суглаанда хабаадагшад элирхэйлһэн байна.

Мал ажал хүгжөөхэ асуудал коммунистнуудай анхарал мүн лэ горитойгоор татаа. Зэдын аймагай колхоз, совхозуудай коммунистнууд хонин ажал хүгжөөхэ асуудалда анхаралаа ехээр табиба. Ушарынь хадаа энэ аймагта хонинной ашаг шэмэ ехэл удаанаар дээшэлнэ, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүй байдалтай. Тиихэдэ Баргажанай, Прибайкалиин, Бэшүүрэй болон бусад аймагуудта болоһон суглаануудта хабаадагшад үхэр мал саашань улам үсхэхэ, үүлтэрыень һайжаруулха асуудалда һаналаа табяа.

Мал ажалые промышленна аргаар хүгжөөхэ хэрэгтэ дутагдалнууд мүн лэ олон. Кабанскын аймагай Ойморой, «Шергинский» совхозуудай, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой коммунистнууд хүдөөгэй барилгадахи горитойхон дутагдалнууд тушаа тогтоо. Тиихэдээ «Бурятцелинстрой» трестын барилгашадай муугаар хүдэлдэг байһые шүүмжэлээ.

Эмхи зургаануудай, министерствэнүүдэй болон бусад албан газарнуудай партийна организацинуудта болоһон тоосоото һунгалтын суглаанууд коммунистнуудай эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар үнгэрһэн байна. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр аппарадай хүдэлмэриие партийна организациин зүгһөө хинаха эрхэ һайжаруулха асуудал тушаа анхарагдаа. Хүдөө ажахын, мелиорациин ба уһанай ажахын, ой модоной ажахын, финансын, худалдаа наймаанай министерствэнүүдэй партийна организацинууд аппарадай хүдэлмэриин онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехэ табидаг болоо. Таһагуудые даагшадай болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй тоосоон партийна суглаан дээрэ ходо зүбшэн хэлсэгдэнэ. Иигэжэ парти болон правительствын директивэнүүдэй хэр дүүргэлтэ боложо байһые хинана, ажалшадһаа ороһон бэшэг болон гомдолнуудые түргөөр шиидхэхэ арга олгоно.

Гэхэ зуура нютагай промышленностиин, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, социальна тэдхэмжын, коммунальна ажахын министерствэнүүдэй, столовонуудай трестын партийна организацинууд аппарадай хүдэлмэридэ нүлөөлмөөр хүдэлмэри ябуулнагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Үзэл сурталай хүдэлмэридэ мүн лэ, ехэ анхарал табигдаа. КПСС-эй XXIV съездэ бэлдэжэ байха үедэ үзэл сурталай хүдэлмэри яһала һайжарһан байна. Мүнөө үедэ съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1971 оной) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй III сессиин хараалһан хэмжээ ябуулгануудые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри партийна организацинууд үргэнөөр ябуулна. КПСС-эй ЦК-гай «Социалис мүрысөө саашаданҺ улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоолые бэелүүлэн, партийна организацинууд материальна болон моральна урмашуулгын арга дүршэлнүүдые шадамараар хэрэглэдэг, экономическа һуралсал һайжаруулха, үйлэдбэри эрхилэлгэдэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэ анхаралаа үлэмжэ табидаг болоо.

Гэхэтэй хамта үзэл сурталай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл элбэг байһаар. Политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагданагүй, олон малшад, механизаторнууд, ангуушад, һүниин халаанда хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Цехэй, фермын зарим хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй зүгһөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие тоодоггүй ушаршье дайралдадаг.

Партийна суглаануудай боложо байха үедэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэв. Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлэй улам үргэдэжэ, түрүү ябаха үүргэнь бүри ургажа байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Парти болон правительствын абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын түлөө коммунистнууд харюусалгатай байһанаа мэдэрнэ. Партийна суглаанууд болзор соогоо зарлагдадаг болоно, тэндэ коллективэй ажабайдалда, хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнууд үргэнөөр хэлсэгдэнэ. Һайн хубилалта тухай тэмдэглэхэ зурааа, коммунистнууд партбюрогой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тодорхойлһон байна. Зарим партбюронууд элдэб олон шиидхэбэринүүдые абаһан аад, дүүргэлтыень хангадаггүй байха юм. Зарим тээгүүр суглаа зарлаха болзор баримталагданагүй, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые эбдэһэн коммунистнууд тушаа шанга хэмжээн абтанагүй.

Тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд шүүмжэлхы шэнжэтэйгээр үнгэрһэн байна. Тэрэнь һайн гээшэ. Коммунистнууд партийна һунгагдамал органуудай болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шүүмжэлһэн байха юм. Энэ талаар Галуута Нуурай 697-дохи ПМК-гай партийна бюро, Сухын арһанай заводой директорэй хүдэлмэри ехээр шүүмжэлэгдээ.

Һунгалта эмхитэйгээр үнгэрөө. Баргажанай адагай пристаниин партийна организациһаа бэшэ парторганизацинуудай бюрогой болон секретарьнарай хүдэлмэри хангалтатай гэжэ сэгнэгдэһэн байна. Шэнээр һунгагдаһан партбюрогой составуудта бэлэдхэл һайнтай, хүндэтэй коммунистнууд һунгагдаа. Шэнээр һунгагдаһан секретарьнарай дунда дээдэ болон тусхай дунда һургуулитай хүнүүдэй тоо улам олон болоо. Тэдэнэй дунда инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олон.

Тоосоото суглаанууд дээрэ коммунистнууд олон дурадхал оруулһан, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, КПСС-эй райкомууд, партбюро болон парткомууд коммунистнуудай оруулһан эдэ дурадхал болон шүүмжэлхы ажаглалтануудые шэнжэлэн үзэжэ, тэрэниие бэелүүлхэ зорилгоор тусхай хэмжээнүүдые абаха уялгатай болоно. Гэхэтэй хамта партийна организацинууд хадаа коммунист бүхэнэй өөрынь харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа онсо табиха ёһотой. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа коммунист бүхэнэй, ажалшан бүхэнэй ехэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хам оролгоһоо дулдыдаха байһаниинь элитэ бшуу.

А. БАРДОНОВ,
КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша.

КОМСОМОЛДО—АНХАРАЛ

Комсомолшууд болон залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ВЛКСМ-эй райкомой хүдэлмэри тухай асуудал партиин Кабанскын райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Комсомолой райкомой нэгэдэхи секретарь К. Т. Андреева элидхэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, районой предприяти, эмхи зургаануудай, совхоз болон һургуулинуудай комсомолой эмхинүүд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро комсомол болон залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа гэжэ бюро тэмдэглээ. Һуурин, тосхонуудай ажалшадай дунда парти, правительствын политикые тайлбарилһан һонирхолтой лекцинүүд үнгэргэгдэнэ. Үнинэй коммунистнуудтай, ажалай түрүүшүүлтэй залуушуулай уулзалга болоно. Комсомол залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ комсомолой болон партийна организацинууд һүүлэй үедэ ехэхэн анхарал табидаг болоо.

Гэхэтэй хамта олохон предприяти, зарим совхозуудай комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ бии байһан горитойхон дутагдалнууд бюро дээрэ элирүүлэгдээ. Союз доторой хүдэлмэриин һула дээрэһээ комсомолшуудай дундаһаа ажалай болон гүрэнэй журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ. Үйлэдбэриин коллективүүдтэ комсомолшууд үсөөн, комсомолой эмхинүүд һула, тэдэнэр түрүү үүргэеэ хүсэд дүүргэнэгүй.

Залуу үетэниие совет арадай дайшалхы болон ажалай заншалай жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхэ талаар олохон партийна болон комсомолой организацинууд анхаралаа багаар табина. Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгэ ехэхэн дутагдалнуудтай.

Зарим предприятинуудай, совхозуудай парткомууд комсомолой организацинуудай хүдэлмэреэр бага һонирхоно, саг үргэлжэ туһалнагүй, комсомолой хүтэлбэридэ эльгээгдэһэн коммунистнуудта шанга эрилтэ табинагүй.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар КПСС-эй райкомой бюро дэлгэрэнгы тогтоол абаба.

Борис Голышев 8-дахи класс амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ удаа Дээдэ Жэрэмэй хүдөөгэй профтех училищида шоферой курса дүүргэһэн юм. Мүнөө Борис Тайлсын совхоздо абтобус жолоодоно. Оролдосотой ажалаараа энэ нүхэрнай үетэн соогоо хүндэтэй болоһоор үнинэй. Нүхэр Голышев ажалдаа ханамжатайгаар хандадаг гуримтай. Тэрэнэй автобусынь ямаршье сагта бэлэн байдаг. Мүн энэ нүхэрнай совхозой комсомольско организациин секретаряар хүдэлдэг юм. Борис ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг түрүү һанал бодолтоной нэгэн байха. Һаяхан Голышев КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар нэгэн дуугаар абтаба.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ МАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

Яков Поликарпович Гусляков «Коммунизм» колхоздоо мэдээжэ мал адуулагша болоһоор үнихэнэй. Мүнөө 100 гаран толгой бүруу, хашарагуудые даажа абаад, шахан таргалуулжа байна. Ноябрь һарын дүн гаргахада, толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдэе дунда зэргээр 1020 граммаар нэмээ.

— Захааминайхидай үүсхэл дэмжэн, декабрь-январь һаранuудта бүри һайнаар ажаллажа, даажа байһан малнуудайнгаа шэгнүүр тус тустань 300—500 килограммда хүргэхэ зорилготойбди,—гэжэ Яков Поликарпович мэдүүлнэ.

***

«Заганский» колхоздо гахайшад Константин Михайлович Иванов, Харитон Иванович Никонов, Михаил Сафронович Гевенский гэгшэдые таниха, мэдэхэгүй хүниие олохогүйт. Эдэнэр сугтаа ажалладаг. Мүнөө 354 гахай шахана. Ноябрь һарада толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэе 426 граммаар нэмээжэ шадаа. Энэнь колхоз болон аймаг соогоо һайн амжалта болоно.

***

«Эрдэм» совхозой хонишон Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Һамажап Дашинимаевна Дашинимаева—ажалдаа алдартай болоһон хүн. Өөрынгөө нүхэр Дондок Сахьяевич Батуев, Нимацу болон Иван Цыреновтантэй сугтаа эхэ хонидые харууһална. Тэрэнэй даадаг отарынхид энэ үбэл 100 эхэ хонидһоо 100 хурьга абажа түлжүүлхэ, эрэхэ зун хонин бүриһөө 3,1 килограмм ноохо хайшалха, хурьгадаа 22 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгааха гэһэн уялгатай.

Мүнөө хонидой хурьгалгада хүсэд бэлдэнхэй. Газаань 360 центнер үбһэ, 250 центнер зеленко, 180 центнер һолоомо оруулагданхай. Хашаа хорёонь хүсэд дулаалагдажа, хурьгадые хааха таһалганууд түхеэрэгдэнхэй.

Хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ найдамаар.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД ҺУРАЛСАНА

Эрдэм наукын хүгжэлтэ, научно-техническэ дэбжэлтэ манай хүтэлбэрилэгшэд болон механизаторнуудай урда улам ехэ эрилтэ табина. Тэдэнэр мүнөө үеын үйлэдбэри хүтэлбэрилхын тула техническэ ба экономическа талаар бэлэдхэл ехэтэй байха ёһотой бшуу.

Баргажанай леспромхозой дирекци, партком болон рабочком энэ асуудалда горитой анхаралаа хандуулдаг байна. Байгша оной октябрь һарада леспромхозой түб тэ техническэ һуралсал эмхидхэгдэһэн юм. Тракторист, слесарь болон бусадшье мэргэжэлтэн 22 хүн энэ һуралсалда хабаадуулагдаа һэн. Техническэ мэдэлээрээ бэлэдхэл һайнтай хүнүүд эндэ багшалхаар томилогдоо. Үнинэй тракторист-механик байһан мүнөө Лебяжиин модо бэлэдхэлэй пунктын начальник И. И. С... сырский, инженер-механик А. ... Долгих болон бусад энэ тоодо оролсоно. Хэшээлнүүдые үнгэргэхын тула уужам һаруул байра олдоо, харуулан ойлгуулха хэрэгсэл болон чертёжнууд бэлэдгэдэнхэй. Ноябрь-декабрь һарануудай соо 10 хэшээл үнгэргэгдөө. Манай леспромхоздо мүн лэ экономическа һуралсалай һургуули нээгдэнхэй. Леспромхозой главна инженер В. В. Измайлов энэ һургуулиие хүтэлбэрилнэ. Цехүүдэй болон таһагуудые даагшад тэрэ һургуулида һурадаг болоно. Тэрээнһээ гадуур ГПТУ-да үдэршэндээ 10 хүн, заочноор 12 хүн һуралсана. Тиихэдэ үнинэй хүдэлмэришэдтэ даалгагдажа, арбан гаран залуу хүбүүд механизаторай мэргэжэл шудалжа байнхай. Энэ жэлдэ политическэ гэгээрэлэй 5 һургуули хүдэлнэ, тэндэ хамта дээрэ 75 хүн һуралсана. Манай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэдэй дундаһаа 5 хүн райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуулида һурадаг юм.

Леспромхозой коллективэй 150 шахуу хүн мүнөө һуража байнхай. Коммунис ажалай үшөө 5 һургуули эдэ үдэрнүүдтэ нээгдэхэнь. Тэрэ һургуулинуудай байра олдонхой, багшанарынь томилогдонхой.

Иигэжэ манай леспромхозойхид эрдэм бэлигээ дээшэлүүлжэ, ажалдаа үшөө ехэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табинхай оролдожо байна бшуу.

С. ВШИВКОВ,
Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэн.

НЮТАГАЙМ ХҮБҮҮН

Очерк

I

ТҮРЭҺЭН нютагаа ошохо бүхэндөө Дылык Жигмитдоржиевичтай яһала уулзаад, ябууд дундаа шахуу хэды еды үгэ андалдаад лэ үнгэрхэһөө бэшэ, нэгэтэ нам һуужа, яаралгүй хөөрэлдэхэ тухамнай болодоггүй юм.

Тэрэмни ходол сүлөө тухагүй ябаха. Ошохо бүхэндэш үнөөхи тэбхэрхэн будкатай «техническэ» машинадаа һуугаад лэ, Могсохон, Тураасгай гү, али Сагаан-Нуурай гүүртэ, отаранuудта зайн галай гэрэл оруулхаяа, үтышье һаа, хаана нэгэ тээшэ элдэб оньһон машина, трактор заһабарилхаяа ябашаһан байха. Заримандаа һурагшалхадашни, «Дылык совхоздо ерэһэн шэнэ машина асархаяа үсэгэлдэр город ошоо гэлсэнэ һэн»,—гэжэ хэншьеб хэлэхэ. Юрэдөө баригдаха гэжэ үгы даа.

Үнгэрэгшэ намар Могсохон тосхоной үйлсөөр машинаараа гүйлгэжэ ябахыень хараад зогсоохододмни, Дылык Жигмитдоржиевич кабинынгаа сонхоор нюураа бултайлгажа, ехэл сүлөөгүйлдэе, хүлисыш даа гэһэндэл, ямар нэгэ зэмэтэй шэнгеэр энеэбхилэн:

— Иннокентьевкын фермэдэ үнеэдые һааха, шэбхэ шабааһыень сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхожо байнабди. Тэрэнээ мүнөөдэр хүдэлгэжэ туршаха зон һэмди. Тиишэ ошохом. Үдэшэлэн манайда ерээрэй, зай гү? Хөөрэлдэхэбди,—гэжэ хэлээд, тооһо бурьюулан гүйлгэшэбэ.

Теэд тэрэ үдэшэшье хөөрэлдэжэ шадаагүйбди. Юумэ бүхэн хүнэй һанаашаар хэзээ бэлээр бүтэгшэ һэм. Үнөөхи шэнээр тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнь тааража үгөөгүй, тэрэнээ заһажа, бүхэли үдэртөө, үдэшэндөө носолдоод, Дылык һүниин тэнгэһээ хойно арай гэжэл гэртээ ерээ ха юм.

— Иимэл хүн гүб даа. Би гайхахаашье болишоо агшаб. Совхозой хүдэлмэриие хуу хэжэ хойнонь гараха бэшэш, саг соогоо хүдэлөөд, бараг эртэ гэртээ ерэхээ янаш гэхэдэ, шортоо. Гэртээшье миин һууха гэжэ үгы, нэгэл юумэ дархалһан, носоһон лэ хэбэртэй байха. Орхиш, амарыш гэхэдэшье дэмы даа. Сайгаа ууха хоорондоо газетэ, журнал уншажа һуухал,—гэжэ Дулма нүхэрынь хэлэжэ байгаа һэн.

II

ҮНГЭРЭГШЭ намар хамтын, умсынишье үхэр малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһа оронхой, хүн зон хуу хүл хөөрсэг боложо байба. Теэд хүдөө нютагта һууһан зондо энэшье гайхалтай бэшэ ааб даа. Үхибүүдтэ һү, тараг, тоһо, зөөхэй эдюулхын тула үнеэ, үхэр мал бариха, тэдэндээ эдюулхэ үбһэ сабшаха хэрэгтэй.

Эгээл энэ үедэ Дулма нүхэрынь һанаагаа зобонгёор иигэжэ хэлэбэ ха:

— Манһаа бэшэ олонхи айл хоригушан бухалтай болоод байна. Бидэ хэзээ үбһөө сабшажа абаха зонбибди?

— Хүлеэгыш даа. Үбһөө сабшажа үрдинэ бэзэбди. Нэгэ бага сүлөө сэ һуулби. Иигээд удахагүй тоог дээрэ тарян бууханьд, тэндэхи электро-түхеэрэлгэнүүдые түргэн заһаха, бэлэн болгохо хэрэгтэй,—гэжэ хэлээд, Дылык бушуухан машинадаа һуугаад даб гээ.

Тингэжэ тэрэ Худанайнгаа совхозой үнинэй электрик Бальжинима Дубшановтай тоог дээрэхи бүхы хүдэлмэреэ дард гэмэ бэлэн болгоһон хойноо үмсынгөө малай эдихэ үбһэ бэлэдхэхээ гараа һэн. Тиихэдээшье үдэшэ хүдэлмэриин һүүлдэ нэгэ забһар оложол, үбһөө сабшадаг, хуряадаг байгаа бшуу.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, энэмнай хэзээдэшье нэн түрүүн хамтын, олоной хэрэгые урдаа барьяад лэ, һүни, үдэр гэжэ илгаагүй оролдожо ябадаг хүн гэхэдэ балайшье ехээр дэбэргэһэн хэрэг болохогүй.

Бидэ Дылык Дашацыреновтэй нэгэ үеын зомди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдтэ бидэ һаял арбаад наһа хүрэжэ ябахадаа, морин косилкаар үбһэ сабшадаг бэлэйбди. Тэрэ үедэ Дылык манай үбһэшэдэй бригадада косилка, тармуур гэхэ мэтые заһабарилдаг түмэршэ дархамнай байһан юм. Үдэр, һунишье тэрэ хара тортог болоһон бишыхан кузница соогоо түмэр түдэгэ наншажал һууха. Заримандаа Гангатын намаг соо үбһэ сабшаа боложо ябахадаа, батаганаархаһан моридойнгоо ама диилэжэ ядаһаар косилкаяа модоной түгсэгтэ гү, али бөлдөгтэ дайрууулаад, хюрөөгэйнгөө шатун хухалжархихаш. Тиигээд ехэл уруу дуруухан отогтоо ерэхэдэш, Дылык зэмэлэнгеэр урдаһааш хараад, юушье хэлэхэгүй, үнөөхи шатунгыеш тэрэ дары шэнээр хээд үгэхэ.

— Болдог дошо тойроод ябахаяа янаш. Үдэшэ болотор шатунгаа баһа хухалжархёод бү ерээрэйл даа,—гэжэ тэрэ ехэл ахалиг хүн шэнгеэр хэлэдэг һэн.

— Болёоб, нарин ябахаб, Дылык дундахай,—гээд мориндоо мордоод, саашаа гүйлгэхэдэш, тэрэ хороо бусалан, хойноһоош тонтогоолоор шэдээд гээгдэхэ.

Юундэшьеб, тэрэниие хүнүүд ехэ, багагүй «Дылык дундахай», «Дылык дундахай» гэлдэдэг һэн. Бидэ тэрээнтэй наһаар сасуушье һаа, анханһаа томоотой, үбгэн янзын, мандаа орходоо олон юумэ шадаха, бэрхэ хадань бидэ тэрэниие хүндэлдэг, аха шэнгеэр һанадаг һэмди.

III

ТЭРЭ БҮРИ багаханһаа гартаа дүйтэй, юумэ дархалха, түмэр түдэгэтэй носолдохо ехэ дуратай бэлэй. Гэртэнь ороходош багахан хөөргын хажууда үбгэн янзаар дабшалжа һуушанхай, юушьеб гагнажа гү, али алха, дүшэ тон-тон гүүлхэдэжэ һуудаг байгаа. Тэрээнһээ хойшо дархан гэжэ алдартай болоод, нютагайнь хүн зон һүнэй, оёдолой машина, велосипед, мотоциклһаа эхилээд, час, зажигалка хүрэтэр заһуулхаяа абаад ерэдэг болоһон.

— Энээхэнииеем хараад, заһаад үгыш даа,—гээд ерэхэ зон олон һааб даа.

Теэд Дылык «сүлөөмнигүй, шадахагүйб» гэжэ хэзээдэшье ёһорхожо байхагүй.

— Зай, орхиит даа. Нэгэ забһартаа харуужам гэхэһээ бэшэ, юушье хэлэхэгүй.

— Дылык Дашацыренов гээшэмнай «үгы» гэжэ ама гаража шадахагүй хүн ха юм даа. Тиимэл хадань наашаагыш, туһалыш, тиигыш, иигыш гэхэ хүнүүд барагданагүй бшуу,—гэжэ совхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн Даша-Доржо Санжижапов хэлээ бэлэй.

Хүн гээшэ наһан соогоо бүхы сэдьхэл зүрхөөрөө дурлаһан, таһаршагүйгөөр холбогдоһон, хамаг баяр жаргал, уйдхар гашуудалаа шэнгээһэн нэгэл ажалтай байдаг. Тэрэ хэжэ ябаһан ажалһаа хахасаха болоо һаань, хүнэй бүхы ажабайдалынь һонигүй шэнги болошохо жэшээтэй.

Дылык Дашацыренов түмэр түдэгэ машина, техникэгүй нэгэшье үдэр байжа шадахагүй хүн гээшэ ха гээд һанагшаб. Юрэдөө трактор, машина гү, али ямар нэгэ оньһон техникэ тухай хөөрэлдөөн болоо һаань, унтаха нойр, эдихэ хоолоо мартажархиха хүн. Гэр сооньнь таг дээгүүр гансахан машина, техникэ, электро-түхеэрэлгэ, газар тариалангай ажал тухайл номууд яар-ябта. Тиимэл хадаа энэ хүмнай ямаршье курсада, тусхай һургуулида һураагүй аад, өөрөө экстернээр шалгалта барижа, нэгэдэхи классай тракторист, комбайнер, электромонтер, автомашинын жолоошон гэһэн мэргэжэлнүүдтэй болоо ха юм.

Мүнөө тэрэ түрэл Худанайнгаа совхоздо ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха талаар механигай уялга дүүргэнэ. Худанайнгаа совхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэй хэһэн юумэнь ехэл байха даа. Могсохон тосхоной айл бүхэндэ зайн галай гэрэл оруулаа. Бүхы холын гүүртэ, фермэ, отарануудые хуу зайн галай гэрэлтэй болгоо. Сагаан-Нуурай, Иннокентьевкын фермэнүүдтэ авто-уһалуури, малай шэбхэ сэбэрлэхэ, үнеэдые һааха оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхолсоо.

Һаяшаг Могсохон нютагаар ябахадаа МТМ-е даагша Цырен Жамсуевич Базаржаповтай уулзаад, нүхэр Дашацыренов тухай асуухадамни, иигэжэ хэлээ:

— Дылык мүнөө амаралтада гаранхай, гэр багтаа байгаа ёһотой. Үгышье һаа, гараж, мастерской руу ошоһон байха.

Гэртэнь ошоходомни, үхибүүдынь:

— Баабаймнай Худанай урда бэе Улааха-Аралай фермэ ошоо,—гэлдэжэ байгаа һэн.

Зүб лэ даа. Ажахын механигта мүнөө үедэ гэртээ амаржа һууха сүлөө хаанаһаа байхаб. Фермэ, гүүртэнүүдтэнь, тарияанай тоог дээгүүр хэдэн арбаад оньһон түхеэрэлгэ, электромоторнууд хүдэлнэ. Оньһон аргаар уһа бүлэжэ гаргадаг гансахан худагуудыень тоолохо болоо һаа, хори гаран болохо. Эдэ бүгэдые хаража һаадгүй хүдэлгэхэ, эбдэрээ һаань, дары заһаха хэрэгтэй бшуу. Илангаяа үбэлэй шанга хүйтэнэй үедэ халтад гэбэл, оньһон түхеэрэлгэнүүд таһа хүрэшэхэ, эбдэрхэ, элэхэ байна ха юм.

М. НАМЖИЛОВ.

Хэжэнгын аймаг.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ — ХАРЮУСАЛГАТАЙ ҮЕ

Ахада үбэл ерэнхэй. Шэмэрүүн үедэ малшаднай ажаллана даа. Тиибэшье ниитынгээ мал хамгаалха, тобироор ондо оруулхын тула хүсэ шадалаа гамнанагүй. Энэ хэрэгтэ мүн ажахынуудай правленинүүд, Соведүүдэй түйсэдкомууд, партийна, комсомолой организацинууд ехэ анхарал табина.

Һаяхан аймагай Соведэй гүйсэдком «Улаан-Аха» колхоздо ниитын малай үбэлжэлгын хэр зэргээр ябажа байһые хаража үзэбэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкөм малай үбэлжэлгые түс ажахы эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна гэжэ тэмдэглээ. Хүшэ тамираар муу, залуу малнуудые эдеэлүүлхэ гүүртэнүүд эмхидхэгдэһэн, тэдэндэ тэжээл һайнаар үгтэнэ. Гэбэшье дутуу дунданууд бии ааб даа. Юуб гэхэдэ, зарим гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр кормокухнинууд биишье һаа, ажалланагүй. Тиигэжэ тэжээл буйлуулагданагүй, бүлеэн уһаар уһалагданагүй.

Колхозой правлени, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд үбэлэй үедэ малшадта зооветминимум заанагүй гээд гүйсэдком шүүмжэлбэ. Малай байранууд дээрэ ветеринарна аптекэнүүд эмхидхэгдээгүй байһаар.

Үбэлэй үедэ малшадые соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангалгада ехэ дутуу дунданууд бии.

Заагдаһан дутуу дунданuудые усадхажа, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгые колхозой правлени (түрүүлэгшэ нүхэр Галсанов А. С.) бүри эршэмтэй болгохо ёһотой гэжэ гүйсэдком заaба.

Малшадай дунда социалис мүрысөө үргэноор дэлгэрүүлхэ, шэнэ түл абалгые эмхидхэл һайнтайгаар үнгэргэхэ тухай хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой. Малшадые бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангалгые эрид һайжаруулха талаар баталан абаһан хэмжээ ябуулгануудые хүсэд бэелүүлхын тула зохисотой хүдэлмэри ябуулхыень райпогой культурын таһагай, аймагай больницын хүтэлбэрилэгшэдые аймагай Соведэй гүйсэдком уялгалаа.

СОМОНОЙ СОВЕТ ТООСОБО

Соёдой сомоной Соведэй газар дээрэ «50 лет Октября» колхоз оршодог. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ ажахыда нилээдгүй урагшатайгаар ажал хэгдэнэ. Барилга, адуу малһаа абтаха ашаг, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдшье һайн дүүргэгдэнэ. 9-дэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүд мүн лэ һайн дүүргэгдэжэ байна.

Зүблөө, сессинүүдээ саг соонь зарлажа, ажахыда хамаатай асуудалнуудые зүбшэдэг болонхой.

Эдээн тухай аймагай Соведэй гүйсэдком дээрэ тоосохэдоо Соёдой сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Б. Никифоров хэлээ.

Тэрэнэй тоосоогоор үгэ хэлэһэн нүхэд ажалайнь һайн талын хажуугаар бии байһан дутуу дундануудые элирүүлбэ. Жэшээлхэдэ, социалис уялгануудай, адуу малай тоо толгой олошоруулха талаар түсэбэй дүүргэлтэ һулаар шалгана, ударидана. Тиимэһээ хүдөө ажахын продукци абалта бага байһаар. Сомоной Соведэй мэдэлдэ байһан клуб, библиотекэ, магазинууд ба медицинскэ пунктнуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии.

Сомоной Соведэй гүйсэдком дээдын органуудай ба өөрынгөо гаргаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хүдэлмэри һулаар ябуулна гээд аймагай Соведэй гүйсэдком тэмдэглэбэ.

Элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые дары усадхажа, ажалаа эрид һайжаруулха гэжэ Соёдой сомоной Совет уялгалагдаа.

АРБАН ЖЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛДА

Үнгэрһэн табан жэл соо залуу үетэнние дунда һургуулитай болгохо талаар аймаг дотор хүдэлмэри яһала хэгдээ гээд аймагай Соведэй гүйсэдком тэмдэглэбэ. Жэл бүри һурагшадай тоо олошорно, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаржа байна.

Гэбэшье аймагай һургуулинуудта 8 жэлэй һуралсал бэелүүлхэ тухай хуули хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ гээд гүйсэдком мэдэрнэ. Һурагшадай шалтагаангүйгөөр һургуулияа орхихо ушар бии.

1971—75 онуудта 8-жэлэйхиһээ бүгэдэ ниитын 10 жэлэй һуралсалда оролгые бэелүүлхэ талаар зохихо хэмжээ абахыень аймОНО-е гүйсэдком уялгалба.

Орлигто 1972—73 онуудта 140 хүнэй һууритай сад-ясли, 320 хүүгэдэй һураха һургуули барижа дүүргэхыень аймОНО-е гүйсэдком уялгалаа.

«50 лет Октября» колхоздо спортзал, «Коммунизм» колхоздо интернат бариха гэжэ эдэ колхозуудай правленинүүд уялгалагдаба.

В. ГАЛСАНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

НИНЭЙ МАЛШАН

Радна Бадмаевич Доржиев — Захааминай аймагай Далахайн совхозой үнинэй малшадай нэгэн. Энэ нүхэр ниитын мал ажалда хорёод жэлэй туршада хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа, даажа абаһан үхэрнүүдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэжэ, ажалдаа һайн дүнгүүдые туйлана.

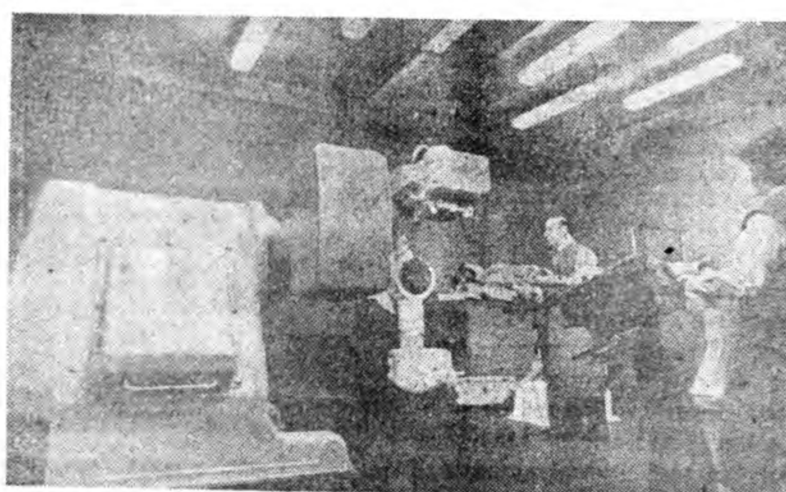
Мүнөө Радна Бадмаевичай гүүртэ Дунда-Үбэлзөөн гэжэ газарта байрлана. Гүүртэдэнь хамтадаа 140 үнеэн бии юм. Тугалнуудынь эхэтэйгээ сугтаа бэлшээгдэдэг болонхой. Үнгэрһэн зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 700 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ гэһэн социалис уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ үлүүлэн дүүргээ — үхэр бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо 900 граммаар дээшэлүүлэгдээ юм.

Абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэһэнэйнгээ түлөө совхозой дирекци болон партийна комитедэй зүгһөө Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа. Ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Доржиев коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй.

— Ажалаймнай халуун хаһа — малай үбэлжэлгэ ерэбэ. Үбһэ тэжээлээр яһала һаймди. Малаймнай байра һайнаар заһабарилагдаа, дулаалагдаа. Тиимэһээ үбэлжэлгээ ядаралтагүй үнгэргэхэ байхабди, — гэжэ Радна Бадмаевич хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Далахайн совхозой түрүү малшадай нэгэн Р. Б. Доржиев.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МОСКВА. «Бүхы хүн түрэлтэнэй дайсан» гэжэ рак үбшэние нэрлэдэг. СССР-эй АМН-эй экспериментальна, клиническэ онкологиин институтда хорон хабдарта үбшэние аргалха зорилготой олон тоото эрдэмтэд, медигүүд оролдожо байнхай. Совет эрдэмтэд эрдэм техникын түрүү онол аргануудые зүбөөр хэрэглэжэ, рак үбшэнэй хабдарые аргалха хэрэгтэ яһалахан амжалта туйлаа. Рак үбшэнэй бии бололго, тэрэние аргалха ябадалда оронойшнай физигүүд, математигууд болон химигүүд ехэхэн оролдолго гаргана.

Энэ хорото үбшэние эрдэмтэд элшэ хэрэглэжэ аргалдаг болонхой.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Гамма-терапевтическэ установкодо бэлэдхэл хэгдэжэ байна. 2. Радиоактивна — алтатай туулган контейнер. 3. Техник доземетрист С. Филиппюк изодой карта шэнжэлжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Шэнэ шүлэгүүд

Булат ЖАНЧИПОВ

ЗУНАЙ ТЭРЭ ҺҮНИ

***

Зулгыхан һэн даа,
Зунай тэрэ һүни.
Залаа шобхо ууладай
Залгаа дулаан үбэртэ
Шэнэхэн хөөбэр мананай
Шэбээлхэдээд хонохые
...билан удаан шэртэжэ,
...алхууранги һуугаа һэм.
...айгаар анхилаа
...ужам таладаа
...дэшэнһөө шамайгаа
...тылэн байхадаа,
...ндэртөө дуураһан
...нжэгэн манантай
...ансата сасуулаагүйм
...айхалтай...
...торгойн аянда
Үгсэжэ аяшараад,
Оройтоһон һара
Орохо дээрээ
Һүмбэрэй оройһоо
Һүлэмхеэр гэтээд:
— Үнөөхиш сонхо сэлинхэй
Унтажа байнал, — гээ бэлэй.

Зулгыхан һэн даа,
Зунай тэрэ һүни.
Залаа шобхо ууладай
Залгаа дулаан үбэртэ
Шэнэхэн хөөбэр мананай
Шэбээлхэдээд хонохые
Шэнэ бодолоор мэдэржэ,
Сэлмэшэнхэй һуугаа һэм.

***

Ошоһон сагай
Одхон һүлдэ —
боро хараан,
Гэгээн үдэрэй
Гэрэл толые
баларгаан,
Огторгойгоор
Ододы олоор
яларгаан,
Һүнинин хара сөөрэм руу
Һүнэн шэнгэжэ байгаа һэн.
Саг жэлэй
Шэнэхэн хуудаһан —
үүр хираан,
Бүрэнхы һүниин
Бүрхэг харые
сарасгаан,
Огторгойгоор
Ододы захаһаань
залиргаан.
Халюун үдэрэй алас руу
Хөөрэн гаража байгаа һэн.

ҮГЛӨӨГҮҮР БҮТҮҮГЭЙ ХОЙМОРТО

...ргэн Бүтүү, Сэлгеэн Хоймортош
...урэй толоноор үзэгдөөгүй һайхан —
...ундуухан һахалтай шэнисын далай
...үлигүүхэн шүүдэр соо мүнгэтэһэн зурагтай.

...нгэрһэн жэлнүүдэйш хуудан талые
...ргэн нюруудаш обёоржо ядааб,
...алын шубууханай түргэн дуулахые
...арьялангай захада һайхашаан шагнааб.

...арбагар жаахан һаарал шубуухан
...агсаганан удаан дуугаа татахадаа,
...архагар хоолостой Хоймор нютагаа
...айхашаан намдал магтаа хаяа...

...үтүү нютагайнгаа энэл Хоймортод
...ухал шэрэдэгээ һанана гүш, нүхэр,—
Холын бухалай оруулгада үрдилдэн
Хабархан урилдаа табидагаа?

Урдын буусын хүлэрын захаар
Үрмэдэһэн бухалнууд таруунууд бэлэй.
Шараланги тала үдын наранаар
Шумуулай олоор шаадаг бэлэй.

...Нахидай саанаһаа наранай толон
Намжааран тэнгэреэр туяарна,
Үнгэрһэн жэлнүүдэй хуудан тала
Үндэрхэн долгёороо халюурна.

Хүбшын булагуудай хүгжэм доро
Хүсэлэн ургаһан таряалан
Бүтүү нютагайм сэлгеэн Хоймортo
Бүрхөөн байбал, шэмэглэн!

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

НЮТАГТАА МАГТААЛТАЙ

Холын Ахын аймагта габьяата ажалаараа суурхажа, арад зонойнгоо дунда магтаалтай болоһон малшад олон юм. Тэдэнэй тоодо «50 лет Октября» колхозой малшан, партиин гэшүүн Даба-Сырен Путункеев оролсохо ёһоороо оролсоно. Энэ нүхэр олон жэл соо ниитын мал ажалда хүдэлжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө хандажа ажаллаһанайнгаа ашаар һайн үрэ дүн туйлана. Д-С. Путункеев аймагай Соведэй депутадаар һунгагданхай.

Мүнөө нүхэр Путункеевэй гүүртын малшад үбэлжэлгые эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхын тула ехэ оролдолго гарган ажаллажа байна. Харууһалдаг малнуудынь хүсэ шадалаар һайнууд.

П. ЖУЖАЕВ.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГҺАА

ХОНИШОДОЙ СУГЛААН

Һаяшаг Хурамхаанай аймагай соёлой байшан соо хүлгөөтэй байба. Суглаанай эхилхэһээ холо урид олоороо сугларһан хонишод хоорондоо хөөрэлдэнэ. Ехэнхидыень шагнахада, ямар хүдэлжэ байһан, мүн дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэнэ.

Уданшьегүй баяр баясхалангай оршон байдалда суглаан нээгдэжэ, партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Ким Дамдинович Дагбаевта үгэ үгтэбэ. Нүхэр Дагбаев байгша табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хонишодой туйлаһан туйлалта, үшөө үзэгдэһөөр байһан дутуу дунда зүйлнүүд дээрэ тогтоод, саашанхи зорилгонууд тушаагаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Удаань хонишод СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. Бадмаева, Б. Панкушкин болон бусад олон нүхэд хэжэ байһан хүдэлмэри, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

Суглаанай түгэсхэлдэ эрхим һайнаар хүдэлжэ байһан хонишодто грамота, үнэтэ шангууд барюулагдаа.

Ц. ДОНДОКОВ.

ОЛОНДО ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

Партиин ЦК-гай Пленум болон СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиин материалнуудтай гүнзэгыгөөр танилсаһан Хурамхаанай сомоной Соведэй мэдэлэй газар дээрэ оршодог предприяти болон элдэб эмхи зургаануудай ажалшад, Хурамхаанай совхозой хүдэлмэришэд эршэтэй һайнаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй дунда ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг нүхэд олон.

Жэшээ болгон эндэ хэдэн нүхэдые дурсан нэрлэхэдэшье болоно. Тэдэнэй тоодо Хурамхаанай сомоной хонишод Даши Бубуткеевич Гармаев, Бато Очирович Бужиев, һаалишад Бутидмаа Брянскаевна Елтунова, Вера Тулгоевна Тудупова, «Бурятцелинстрой» барилгын гурбадахи трестын цехэй мастер Георгий Иванович Чиркаев, эд бараа худалдадаг магазинай ахалагша наймаашан Галина Дамбаевна Сотиева, аймагай хэлхеэ холбооной почтальон Цырма Сотиевна Баторова болон бусад олон нүхэд оролсоно.

Дурсагдагша нүхэд ганса һайнааршье хүдэлдэг бэшэ, хүн зонойнгоо үзүүлһэн этигэл найдабарие харюулжа, оруулһан дурадхал, гомдолыень саг соонь хаража үзэдэг байха юм. Гүйсэдхэхэ комитедэй зүблөөн, мүн Соведэй сесси дээрэ ходо һайшаалтай дурадхал һанамжаяа оруулжа байдаг. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишон коммунис ажалай ударник Д. Б. Гармаев хоёрдохи сессидэ бэлэдхэлэй үедэ социалис мүрысөөе улам дэлгэрүүлхэ талаар туһатай дурадхалнуудые оруулаа.

Худалдаа наймаанай болон хүн зоние ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдэй талаар хангалгын комиссиин түрүүлэгшэ П. А. Руднева туһатай зүбшэл үгэдэг.

Иимэ депутадуудай хүсөөр лэ ажал хүдэлмэри, хамтын хэрэг хэзээдэ урагшатай ябана ха юм.

Г. БАДМАЕВ.

ПЕКИНЭЙ ЗАСАГААРХИДАЙ БАЛМАД ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

...циалис оронууд мүнөө түүхэдэбжэлтые түргэдхэдэг хүсэ болоһоор үнинэй. Бүхы дэлхэйн арадууд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй удхаар гүйлөөн доро ажал хэрэгээ, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлээ урма зоригтойгоор үргэлжэлүүлжэ байнхай.

...най партиин съезд, мүн ...риин, Болгариин, Чехословакиин, Монголой, ГДР-эй, Польшын коммунистнуудай съезднүүд хамтын дэлхэйн социалис оронуудай эблые, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөе, империализмда эсэргүү революционно бүхы хүсэнүүдые саашадаа улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри боложо үгөө.

Империализмын үзэл суртал, мүн буржуазна пропаганда социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлэй түүхэтэ илалтануудые доошолуулан муушалха зорилготой. Социалис оронуудые, илангаяа Советскэ Союзые хардахын түлөө аһан шадалаараа оролдоно. Империализмын политикые дэмжэн, Пекинэй засагаархид тэдэнэй тоодо оролсоод, Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудые, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудые хоорондонь хёморолдуулха зорилгоёо бэелүүлнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд олон жэлэй туршада уласхоорондын байдалай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй гол асуудалнуудаар ленинизмтэй тааралдахагүй өөрын тусгаар хараа шугам бэелүүлжэ байнхай. Маоистнуудай номнолшод можо болгодог ажал ябуулгынгаа гол хүсые хани барисаата социалис оронуудтай тэмсэлдэ зорюулжа, социалис оронуудай хоорондо хани барисаан «байгаагүй юм» гэжэ хара һанаатайгаар соносхоно. Советскэ Союзай һайн һайхан жэшээе хазагайруулхын тула худал хуурмаг зүйлнүүдые хитад арадай дунда тараана, СССР «эзэрхэг түримхэй» политика бэелүүлнэ гэжэ империалистнуудай хардалга гүрдэлгые тэдэнэр дабтана.

Мао-Цзе-дунай бүлэг гадаадынгаа политика бэелүүлхэдээ, социалис оронуудые империалис гүрэнүүдтэй адли гэжэ тоолоно. Энээнһээ уламжалан, хитад түрэн дэлхэйн түби бүхэндэ ажал ябуулгаяа улам эдэбхитэй болгоо. Жэшээлхэдэ, Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудал тушаа политика бэелүүлхэдээ, Израиль ба араб оронуудай хоорондохи хёмороое политическэ ёһоор шиидхэхэ аргагүй асуудал гэжэ тайлбарилна. Гэхэтэй хамта, СССР, ФРГ, Польшо, ФРГ хоёрой хоорондо баталагдаһан договорые тэдэнэр буруушаана.

КНР-эй засагаархид Зүүн-Урда Азида СССР-тэй, социалис оронуудтай хамта бэелүүлхэ политикаһаа арсадаг.

Тэдэнэр хамтын аюулгүй байдал сахиха, буу зэбсэг хуряаха, Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу байдалые усадхаха гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд тушаа капиталис оронуудтай хэлсээнүүдые хэхэ дурадхалые буруушаадаг байна.

Мао Цзе-дунай бүлэгэйхид дайнда бэлдэхэ хараа шугамые бүхы нациин удаан сагай политическэ программа гэжэ соносхоһон ушарынь ленинскэ хараа бодолдо эсэргүү политикыень тодоор гэршэлнэ. КПК-гай IX съездын һүүлээр «пролетариат дайн сэрэггүйгөөр байжа шадахагүй юм» гэһэн хараа бодолые хитадай хэблэл үргэнөөр тараан дэлгэрүүлжэ эхилээ һэн. Дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулхын түлөө тэмсэгшэдые «оппортунистнууд, пролетариадта урбагшад» гэжэ нэрлэдэг болонхой. Дайн сэрэгые һүжэрөөхэдөө, маоистнууд социализмын, бүхы оронуудай ажалшадай, дэлхэйн революциин аша туһые хараадаа абанагүй гээшэ.

Советскэ Союз хадаа американ империализмһаа аюултай дайсан гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд арад зондоо ойлгуулхые һэдэдэг байна. Ороноо зэбсэгжүүлхэ гэһэн бүхы ябуулгань СССР-тэй, бусад социалис оронуудтай дайлалдахаар бэлдэхэ гэһэн уряануудтай юм.

Пекинэй засагаархид иимэ политика бэелүүлхэдээ, орон доторхи экономическа байдалдаа улам ехээр мухардалгын замда оруулна. КНР-эй бүхы бюджедэй 40 процентнь сэрэгэй хэрэгүүдтэ гаргашалагдана. Гэр байра барилгые болюулһанай, хүдөө ажахыда гаргашалагдадаг мүнгэ зөөри хорооһоной, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалха бюджет хэрэглэһэнэй ашаар ороноо зэбсэгжүүлхэ арга олоно.

«Соёлой хубисхал» гэдэг хэмжээн Хитадай экономикодо ехэ хохидол ушаруулһан байна. Партийна, гүрэнэй, ажахын кадрнуудые сохихо, доромжолхо ябадал, гүрэнэй органууд болон олониитын организацинуудые һамна сохижо һалгааһан ушар арадай ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгые ехээр хазагайруулһан байна. Промышленна предприятинуудай, хүдөөгэй ажахынуудай парткомууд болон хүдөөгэй арадай коммунануудай үйлэдбэриин бригаданууд сохилтодо орохой. Энэ хэрэгтэ арми хабаадуулагдаа һэн. Сэрэгэй частьнууд промышленна предприятинууд ба транспортна узелнуудые хиналта доро абаһан байна. Армиин сэрэгшэд мүн лэ хүдөө нютагуудта эльгээгдээ һэн.

«Соёлой хубисхал» ороной арадай ажахые эмхи гуримгүй болгоо. Промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээн эрид доошолоо. Социалис оронуудтай Хитадай байгуулһан экономическа харилсаа холбоон эрид доошолжо, капиталис оронуудай дэлгүүрһээ дулдыдаха ушарынь улам ургаа.

«Соёлой хубисхалай» үедэ арадай засагай органууд, профсоюзай, комсомолой болон бусад олониитын эмхинүүд тараагдаа һэн. Бодото дээрээ Коммунис парти бута сохигдоһон байна. КПК-гай ЦК-гай гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидадуудай гурбанай хоёр хубинь мүшхэлтэдэ ороһон, хэһээгдэһэн байна.

Һунгагдадаг органуудай орондо мүнөө эндэ ревкомууд гэдэг эмхинүүд бии болгогдонхой. Мао Цзе-дунда үнэн сэхэ сэрэгэй албатад эдэ ревкомуудые хүтэлбэрилдэг. «Соёлой хубисхалай» үедэ Хитадай ба дэлхэйн классическа литература ба искусство хохидолдо орожо, олон ном, искусствын зохёол бүтээлнүүд үгы хэгдэһэн байна. Библиотекэ, музейнүүд хаагдаа, номууд, журналнууд хэблэгдэхэеэ болиһон байна.

КНР-эй тогтоон байгуулагдаһанай удаа гэгээрэлэй, эрдэм наукын, литературын ба искусствын талаар туйлагдаһан амжалтануудынь иигэжэ «соёлой хубисхалай» үедэ усадхагдаһан байна. Һургуулинуудай һурагшадай юрэнхы эрдэм мэдэрэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхын орондо Мао Цзе-дунай хэлэһэн үгэнүүдые сээжэлдүүлжэ эхилээ. Социалис оронуудай, дэлхэйн соёл культурын эрдэни зэндэмэни хэрэглэхын орондо бүхы совет юумые муушалха, өөрынь ороной, мүн хариин гүрэнүүдэй зохёол бүтээлнүүдтэ дурагүйгөөр хүмүүжүүлхэ ябадал гаргагдаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ 70 миллион үлүүтэй һурагшад зохид таарамжатай эрхэ байдалда һураха аргагүй болоһон. Мүн лэ дээдэ һургуулинуудай һуралсал таһалдуулагдаа.

Хитадай дипломати һүүлэй үедэ Ази, Африкын оронуудай политикада илангаяа эдэбхитэйгээр хамааралсадаг болоо. Хитадай удамаршад Америкын правительстватай холбоо байгуулжа, президент Никсоние айлшаар Хитадта ерэхыень уриһан байна. Теннисээр наададаг американ командын Хитадта ерээд байхадань, Чжоу Энь-лай тэрэ делегацитай уулзахадаа, «танай айлшалалга харилсаа холбооной шэнэ хуудаһа нээжэ үгэбэ» гээд мэдүүлһэн юм. Тэрэнэй удаа Американ правительство шэнэ алхам хэжэ, Хитадта хэдэ хэдэн эд товарые худалдалгые хизаарлаһан хэмжээнүүдые болюулһан байна.

Социалис оронуудта эсэргүү тэмсэлээ улам һүжэрөөхын тула мүнөө империализм үзэл сурталай талаар элдэб янзын хорото аашанuудые гаргана. Тиихэлээрээ Хитадай засагаархидай политика империализмын аша туһа хараадаа абалсажа, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые социалис оронуудай хани барисаае таһалха гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Һүүлэй үедэ Мао Цзе-дунай бүлэгэйхидэй дунда дотоодын политическэ тэмсэл эрид шангадаа. Энээнһээ уламжалан, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй дунда һэлгэсэлдээн болоно. Чжоу Энь-лайтай хамта бүлэг политическэ ажал ябуулагшад, тэрэ тоодо Маогой һамган Цзянь Цинь, Яо-Вэнь-юань, Чжон Чунь-цяо болон бусад тушаалайнгаа зэргээр түрүү һууринуудта гаранхай. «Мао Цзе-дунай хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ» гэжэ нэрлэгдэдэг маршал Линь Бяо, тэрэнэй гурбан орлогшонор, Политбюрогой гэшүүд тушаалһаа буулгагдаа.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй һэлгэсэлдээн совет арадта харша ябуулгаар хабсаруулагдана. Генеральна Ассамблейн һүүлшын сесси дээрэ Хитадай Арадай Республика ООН-ой гэшүүн боложо абтанхай. Хитадай делегадай ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ үгэ хэлэхэдэнь, империалис оронуудтай нэгэ политика баримталжа байһаниинь эли тодоор харагдаа.

Советскэ Союзай Коммунис парти марксизм-ленинизмын һургаал ондоо болгохо, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ һаад ушаруулха ябадалые эрид шууд буруушаадаг юм. КПСС-эй ЦК, Советскэ правительство харата ябуулгын нүлөөдэ оронгүйгөөр, Хитадай Арадай Республикатай харилсаа холбоогоо зохид зүйтэй болгохо гэжэ оролдоно. Энэ асуудал тушаа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ эли тодоор хэлэгдэһэн байна.

КНР тушаа Советскэ Союзай бэелүүлдэг политикые социалис хани барисаата оронууд, коммунис ба хүдэлмэришэнэй аха дүү партинууд, дэлхэйн түрүү үзэл бодолто бүхы хүсэнүүд үргэнөөр дэмжэнэ.

Н. АНПИЛОГОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.
Улаан-Үдэ.

ШЭНЭ ГОСТИНИЦА

Баунтын аймагай түб Багдарин тосхондо 56 хүнэй һууритай хоёр дабхар гостиница декабриин 9-нэй үдэр ашаглалгада тушаагдаба.

Болбосон түхэлтэй тус гостиницые А. С. Корневой хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада бодхооһон байна.

Багдаринда хүдэлмэрилдэг геологууд гостиницын түрүүшын айлшад болобо.

ҺУРАЛСАЛ ЭХИЛЭЭ

Жолоошод болон трактористнуудые бэлэдхэхэ 6-дахи СПТУ-да һуралсал эхилбэ. Эндэ 56 хүн һурана.

Тэдэнэртэ мэргэжэлтэд А. Д. Мангатаев, В. Ц. Батуев, Г. Г. Цыцыков гэгшэд хэшээл заана.

Хэшээл училищида даб дээрэ хуушан байра соонь үнгэрнэ. Гараха жэлдэ зөөжэ орохоор шэнэ байра баригдажа байна.

В. КУХТИН,
ВЛКСМ-эй Баунтын райкомой таһагые даагша.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛБА

Аймагай киносетиин хүдэлмэрилэгшэд мүнгэн зөөри суглуулха арбан нэгэ һарынгаа түсэб 101,3 процентээр дүүргэбэ.

Энэ хэрэгтэ ажалай түрүүшүүл — Шэмхын кино-түхеэрэлгын киномеханик Михаил Усольцев, Монгой — Юрий Козодоенко, Тоорын — Пётр Зарбуев гэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулна. Эдэ киномеханигууд байгша оной октябриин хоёрдохи хахадһаа 1972 оной түсэбөөр ажаллажа эхилэнхэй.

Аймагай киносетиин хүдэлмэрилэгшэд мүнгэн зөөри суглуулха жэлэйнгээ түсэб декабриин 20-до дүүргэбэ.

РЕДАКЦИДА АЙЛШААР

Түнхэнэй аймагаар концертээр ябаһан Буряадай АССР-эй габьяата артистка Клавдия Шулунова болон Буряадай гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин дуушан Владимир Шагжиев гэгшэдые аймагай «Саян» газетын хүдэлмэрилэгшэд коллективтээ урья.

Түхэрэсэн столые тойрон һуухадаа К. Шулунова байгша жэлэй май—июнь һаранууд соо ВЛКСМ-эй ЦК-гай делегацида оролсожо, Вьетнам болон Лаосоор ябаһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Буряадай гүрэнэй филармониин «Байгал» ансамблиин һүүлэй жэлнүүдтэ түрэл арадайнгаа искусстватай бусад арадуудые танилсуулһан тухай, ансамблиин байгуулагдаһаар 30 жэлэй, республикынгаа 50 жэлэй ойнуудта бэлэдхэжэ байһан тухай нүхэр Шагжиев уулзалгын түгэсхэлдэ хөөрэһэн байна.

В. БИЛЬТАГУРОВ.

Кабанскын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад ноябриин 24-дэ тон эмхитэйхэнээр ажалдаа гараһан юм. Тэрэ үдэрһөө хойшо һара үнгэрбэ. Загаһа олзоборилгоор тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн түрүүшын үдэрһөө дэлгэрээ бэлэй. Һарын дүнгөөр хаража үзэхэдэ, Л. Б. Датхановай бригада мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Үнгэрһэн сагай хугасаа соо

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭЭ

тэдэнэр 116 центнер жэжэ загаһа гүрэндэ тушаагаад, байгша оной 4-дэхи кварталай түсэб 124 процент дүүргэбэ.

А. БУСУРМАНОВ.

ХАТАР НААДАНДА ҺУРГАГША

Бэшүүрэй пионернүүдэй байшан соо хатар наадан хэзээдэшье таһардаггүй. Тэрэнэй шалтаг хүтэлбэрилэгшэһөөл эхитэй ха.

Республикымнай үнинэй балетмейстернүүдэй нэгэн В. Г. Красовская тэндэ хореографическа кружок ударидадаг юм. Нүхэр Красовская хатар наадантай үнихэнэйл эжэлшэнхэй. Хүгжэмэй зэдэлхэдэ, хатарха дураниинь саанаһаал ехээр хүрэжэ байдаг һэн.

1941 онһоо эхилжэ В. Г. Красовскаягай ажабайдал хатартай холбогдоһон намтартай. Гушан жэлэй хугасаа соо тэрэ хэдэн олон басагад, хүбүүдые хатарта һургаа гээшэб? Тэрэнэй бэлиг шадабарияа бэлэглэһэн үхибүүд уран һайханай наада харалгада жэлһээ жэлдэ амжалтатай гарадаг.

В. Г. Красовскаягай үүсхэлээр Бэшүүр тосхоной үхибүүдэй саад, ясли, һургуули, соёлой байшанда шэнэ хатарта һуралган, ээлжээтэ найр зугаада бэлдэлгэн үргэлжэ боложо байдаг юм.

В. ПЛУТТ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүүгэдые хатарта һургадаг балетмейстер В. Г. Красовскаяе харанат.

Авторай фото.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр Хойморой сельпо түрүүлжэ гараад, Роспотребсоюзай дамжуулгын Улаан туг болон 800 түхэригэй мүнгэн шанда һаяхан хүртэбэ. Энэ баясхаланта ушарта зорюулагдаһан сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ Буркоопсоюзай правлениин гэшүүн А. С. Данилов тус шан барюулһан байна.

Энэ амжалта амарханаар туйлагдаа бэшэ. Сельпогой 14 предприяти һараһаа һарада түсэбөө дүүргэдэг байна. Эндэ коммунис ажалай 28 ударник ажалладаг. Илангаяа Е. Левицкий, Р. Сайдыков, И. Лобашин, Ш. Машкинова, С. Янданова, Д. Андыкова, С. Сыдыкова, В. Тулаева болон бусадай оруулһан хубита ехэ.

Хойморой сельпо мүн лэ Буркоопсоюзай правлениин, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг гурбан квартал соо хэндэшье буляалгангүй абажа ябана.

Тиимэһээ Роспотребсоюзай туг абахадаа, сельпогой правлениин түрүүлэгшэ Н. Д. Лыгденов амжалтаяа арьбадхахабди, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Л. ТАПХАЕВ.

Түнхэн.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ООН: бараг һайн дүнгүүд

Нью-Йоркдо ООН-ой Генеральна Ассамлейн XXVI сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Арадуудай эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, колониализм ба расизмда эсэргүү тэмсэл шангадхаха, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхэ гэһэн хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүд абтаа.

Эдэ шиидхэбэринүүдэй дунда 27 социалис ба хүгжэжэ байгаа оронуудай дурадхаһан резолюци бии. Дэлхэйн бүхы арадуудые һонирхуулдаг, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгын болюулагдаагүй байһанда ехээр һанаагаа зободог бүхы хүнүүдые һонирхуулдаг асуудал тушаа хэлсээнэй амжалта туйлалгада буу зэбсэг хуряаха тухай бүхэдэлхэйн конференци нилээд түһалха байха һэн гэжэ энэ резолюци соо элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Иимэ конференци үнгэргэхэ гэһэн үүсхэл Советскэ Союз гаргаа, тэрэниие зарлаха гэһэн һанамжа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл дотор анха түрүүн найруулагдаһан байгаа гэжэ һануулха хэрэгтэй. ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ үгэ хэлэлгын үедэ олонхи делегацинууд буу зэбсэг хуряаха бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай дурадхал абахын түлөө маргангүйгөөр һанамжаяа мэдүүлһэн байха юм. Имагтал хоёр ороной—США-гай ба Хитадай түлөөлэгшэд нюуса далдагүйгөөр буруушаажа дуугаа угэһэн байна. Тиихэ зуураа олохон делегадууд конференцидэ бэлдэхэ бодото арга замууд тушаа һанамжануудаа хэлээ. Эдэ бүхы һанамжанууд резолюциин проект соо хараада абтаа, энэ проектдэ хорин долоон орон хамжаа. Конференци зарлаха тухай асуудалые нарин нягтаар хаража үзэхын тула удаарангүй шухала алхамуудые хэхэ хэрэгтэй гэжэ энэ проект соо хэлэгдэнэ. Энэ конференцидэ бүхы гүрэнүүд хабаадалсаха эрхэтэй байха.

ООН-ой гэшүүн-оронуудай түлөөлэгшэд бактериологическа (биологическа) зэбсэг, хорото бодосуудые шэнжэлэн үйлэдбэрилгые, тэдэниие ехээр суглуулан хадагалха ябадал хорихо, тэдэниие үгы хэхэ тухай хэлсээниие мүн лэ һайшаагаа.

Эдэ бүхы шиидхэбэринүүдэй ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVI сессиин туйлаһан амжалта болохо байһаниинь дамжаггүй. Энэ сесси хадаа буу зэбсэг хуряаха тухай амин шухала асуудал шиидхэлгые улам дүтэлүүлһэн байха юм. Энээндэ совет делегациин ашагабья ехэ. ООН-до хэһэн эдэбхитэй ажал ябуулгаараа КПСС-эй XXIV съездын март һара соо һайшааһан эб найрамдалай программые шууд сэхээр бэелүүлхэ байһанаа Советскэ Союз батадхан харуулаа гэжэ гадаадын политическэ олохон шэнжэлэгшэд онсолон тэмдэглэнэ.

Буу шуугай анирггүй болоод байхада

Индостанай хахад арал дээрэ дайн байлдаанай болиһоной һүүлээр, Урда Азидахи түгшүүрилтэ байдалай һуларһые дэлхэйн олониитэ ехэ хангалтатайгаар угтаһан байна. Ганг мүрэнэй адагта «мукти бахини» гэжэ Зүүн Бенгалиин сүлөөрэлгын хүсэнүүдтэй нягта холбоотойгоор дайлалдаһан Индиин сэрэгүүдэй Пакистанай армиие бута сохиһоной һүүлээр, Индиин ба Пакистанай хилэнүүд дээрэ болоһон дайн сэрэг замхаа бэлэй.

Индиин хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлһэн хараа шугам дайн байлдаае болюулха хэрэгтэ шухала баримта болоо һэн. Пакистанай газар дайлан абаха гэжэ Инди хүсэнэгүй гээд тэдэнэр мэдүүлээ һэм шуу. Зүүн Бенгалиин арадай сүлөөрэлгын хүдэлөөе Пакистанай засаг баригшадай буу шуугай хүсөөр дараһанай эсэстэ тэндэ тохёолдоһон аюултай байдалда эсэс табихые Инди оролдоһон байгаа гэжэ тэдэнэй хэһэн мэдүүлгэнүүд дээрэһээ эли болоно. Энэ аюултай байдал Индиин оорыньшье амгалан байдалда горитой аюул тохёолдуулһан юм.

Мүнөө Индостанай хахад аралай политическэ карта нилээд ондоо болоо. Тэндэ Бангла Деш (бенгалиинхидай орон) гэжэ шэнэ гүрэн мүндэлөө. Энэ гүрэн Баруун Пакистанһаа таһараад, бүрин бэеэ даанхай байдалтай болоһоноо соносхоо. Энэ хадаа 75 миллион хүн зонтой, дотоодын орёо асуудалнуудтай томо орон мүн.

Пакистанай армиин диилдэһэн ушар Баруун Пакистандашье горитой хойшолонгуудта хүргэһэн байха юм. Генерал Яхья Хан президентын тушаалһаа бууха баатай болоһон, Равалпиндида Бхутто түрүүтэй гражданска правительство байгуулагдаһан байна. Пакистан «өөрынгөө түүхэдэхи эгээл гайтай шанга байдалда мүнөө ороод байна» гэжэ шэнэ правительствые толгойлогшо мэдүүлээ. Гэбэшье оронойнгоо хоёр гүрэн боложо таһарһанай эсэсэйнь шэнжые мэдэрхэеэ тэрэ арсаһан байха юм.

Индостанай хахад арал дээрэ дайн байлдаанай боложо эхилһэн түрүүшын үдэрһөө Советскэ Союз хадаа дайн сэрэгые болюулхын түлөө, Зүүн Бенгалиин асуудалнуудые шиидхэхэдээ Бангла Дешэй арадай засаг түрэеэ өөһэдынь тодорхойлхо эрхые хараада абахын тиимэ шиидхэбэри абахын түлөө эрид шууд тэмсээ һэн. Энэ хараа шугамай илаһан ушар бүхы совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлые гүнзэгыгөөр хангангүй байжа шадахагүй юм.

А. КРАСИКОВ,
(ТАСС).

БАИР ЗОРИКТУЕВ ШҮҮБЭ

Боксоор шэнэ жэлэй урда тээхи мүрысөөн Болгариин нийслэл Софи хотодо декабриин 24-дэ боложо дүүрэбэ.

Тус мүрысөөндэ хабаадаһан **табан совет боксёрнуудай дунда манай нютагай хүбүүн, СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 2 дахин мүнгэн шанда хүртэһэн Баир** Зориктуев оролсоһон байгаа.

Баир Зориктуев финалда болгар Андриевский гэгшэтэй уулзажа, тэрэнээ шүүгээ гэһэн баяртай мэдээсэл манда ерээ.

Шэнэ жэлэй урда үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ шалгарһан Баир Зориктуевые халуунаар амаршалаад, 1972 ондо. XX Олимпиин наадануудай болохо жэлдэ, амжалта туйлахыень тэрээндэ хүсэе.

А. БУТХАЕВ,
Буряадай Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй инструктор.

ХИЛЫН СААНАҺАА
радио • телефон • телеграф

Сионистнуудай хорото ябуулгануудые буруушаана

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. Е. Егоров ингэжэ дамжуулба: Америкын олониитын делегаци ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэлгэтэ эмхидэ ерэжэ, Нью-Йоркдо байдаг совет эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэргүүгээр «Еврейнүүдые хамгаалха лиги» гэдэг хархис эмхиин хорото бүдүүлиг аашануудые гаргаһандань ехээр дураа гутажа байһанаа элирхэйлээд, совет арадта американ арадай хани ёһоор талархан хандадагые үшөө дахин тусхайлан тэмдэглэбэ.

Сионистнуудай хорото аашануудые, илангаяа ООН-ой дэргэдэ байдаг совет түлөөлэлгэтэ эмхиин байшангые фашис «лигиин» шүүдэй хорото зэвилгоор буудаһыень эрид шууд буруушаажа байһанаа элирхэйлһэн нэмэл бэшэг «Нью-Йорк таймс» газетэдэ тунхаглуулһан Америкын олониитын, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшадай ехэ бүлэг түлөөлэгшэдһөө тус делегаци бүридэнхэй. Эдэнэр гар табилгануудтай бэшэгэйнгээ бодото хэһэгые, мүн үзэгдөө дуулдаагүй муухай тэрэ хорото аашада дайрагдан алдагша совет түлөөлэлгэтэ эмхиин хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүдтэ зорюулагдаһан бэлэгүүдые ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшэ Я. А. Малигта барюулаа.

Бидэнэй дуугай байха аргамнайгүй. Юундэб гэхэдэ, аниргүй байбал, тиимэ дайсан харша ябуулгануудай үргэлжэлхые дэмжэһэн жэшээтэй болохо байнабди. Тэрэ хорото этэгээдүүд американ арадые бэшэ, харин еврей уг гарбалтай американецуудые түлөөлнэ гээд эрид шууд мэдүүлнэбди гэжэ мэдээжэ американ уран зураашан, делегациин толгойлогшо Антон Рефрежье мэдүүлбэ.

Шэнэ жэлэйтнай золтой жаргалтай байхые, амгалан байдалай түлөө, бүри һайн ажабайдал байгуулхын түлөө тэмсэлдээ амжалта туйлахые хүсэжэ байһыень совет арадта дамжуулхые Рефрежье гуйба. Совет арадта хани ёһоной мэдэрэлээ элирхэйлһэнэйнь түлөө американ олониитын делегацида Я. А. Малик баясхалан хүргэбэ.

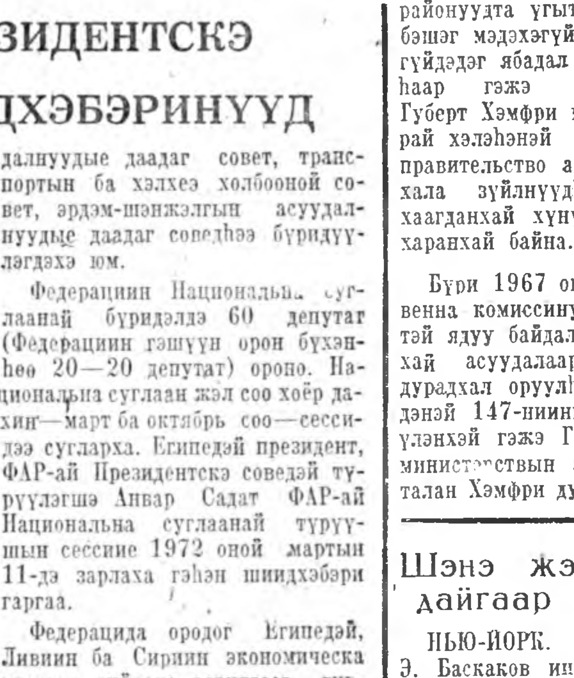
ХАРХИС ЗАСАГААРХИДАЙ ХОРОТО ЯБУУЛГАНУУД

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КНДР-тэ эсэргүү зэбсэгтэ ябуулганууд дахинаа хэгдэнэ. Корейн түбэй телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, декабриин 23-да Урда Корейн хархис сэрэгүүд Арадай армиин постнуудые томо пулемедуудаар буудаһан, декабриин 24-дэ КНДР-эй тала руу, демилитаризованно зоны район худар артиллереэр буудаһан байна.

«Онсо байдалай» соносхогдоһоной һүүлээр Пак Чжон Хи гэгшын бүлэгэй ябуулжа байгаа хорото аашануудай, сэрэгэй шашалдаанай үдэр бүри улам һүжэрөөгдэжэ байһанһаа уламжалан, Корейдэхи оршон байдал улам шанга болоно гэжэ ЦТАК тэмдэглэбэ.

Сеулһаа абтаһан мэдээнүүдһээ харахада, декабриин 13-да Пак Чжон Хи гэгшэдэ США-гай президент Р. Никсонэй эльгээһэн бэшэг дотор Урда Корейе Америкын зүгһөө дэмжэхэ тухай найдуулга хэлэгдэһэн байгаа гэжэ хархис засагай гадаадын хэрэгүүдэй министр Ким Ен Сик мэдүүлбэ.

ФАР-ай ПРЕЗИДЕНТСКЭ СОВЕДЭЙ ШИИДХЭБЭРИНҮҮД

КАИР. (ТАСС). Араб Республикануудай федерациин Президентскэ совет Ахмед Хатыб түрүүтэй Федерациин правительствые эмхидхэн байгуулха гэжэ шиидхэбэ. А. Хатыб мүнөө Сириин Национальна суглаанай түрүүлэгшээр хүдэлнэ.

Президентскэ соведэй секретарь Мухаммед Ахмед Мухаммед эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ ингэжэ мэдүүлбэ: Федерациин правительство иимэ соведүүдһээ: гадаадын политикын асуудалнуудые даадаг совет, түсэблэлгын, экономическа ба социальна асуудалнуудые даадаг совет, информациин асуудалнуудые даадаг совет, гэгээрэлэй ба соёлой асуудалнуудые даадаг совет, хэрэглэмжэ хангалгын асуудалнуудые даадаг совет, транспортын ба хэлхээ холбооной совет, эрдэм-шэнжэлгын асуудалнуудые даадаг соведһээ бүридүүлэгдэхэ юм.

Федерациин Национальна суглаанай бүридэлдэ 60 депутат (Федерациин гэшүүн орон бүхэнһөө 20—20 депутат) ороно. Национальна суглаан жэл соо хоёр дахин—март ба октябрь соо—сессидээ сугларха. Египедэй президент, ФАР-ай Президентскэ соведэй түрүүлэгшэ Анвар Садат ФАР-ай Национальна суглаанай түрүүшын сессиие 1972 оной мартын 11-дэ зарлаха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Федерацида ородог Египедэй, Ливиин ба Сириин экономическа нэгэдэл туйлаха зорилгоор гурбан ороной промышленность хүдөө ажахы ба экономикын бусад һалбаринуудые хүгжөөхөөр хараалһан экономическа хэдэ хэдэн хамтын проектнүүдые табиха тухай шиидхэбэри батална абаба. Президентскэ соведэй хоёрдохи сессиин үедэ араб гурбан гүрэнэй толгойлогшонор араб оронуудта эсэргүү Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхаха асуудалнуудые, энэл зорилгоор абтаха ёһотой хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ.

Тушаалһаа бууха эрилтэ табина

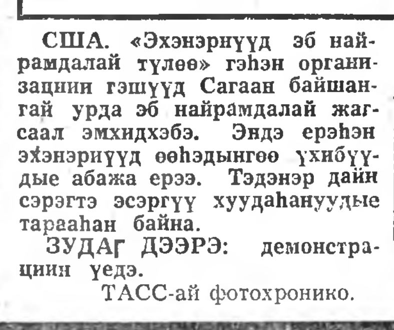
ТОКИО. (ТАСС). Министрнүүдэй кабинедые энэ дары тушаалһаань буулгаха, парламентын доодо палатые тарааха гэһэн эрилтэтэй резолюци Киотын префектуральна суглаан декабриин 25-да батална абаа. Энэ резолюциин проект Коммунис ба социалис партинуудай, Комэйто гэжэ партиин зүгһөө һунгагдаһан депутадаар зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба. Японой аралнууд дээрэхи американ сэрэгэй баазануудые усадхахаар хараалһан арад зоной эрилтэнүүдтэ зүришэн, Окинавые бусааха тухай хэлсээе парламентаар дамжуулан баталуулһанайнь түлөө Японой правительствые гэмнэнэ.

ФРГ. Олониитын эрилтээр Мюнхенэй прокуратура нацистска сэрэгэй гэмтэн Клаус Барби гэгшын хэрэгые дахин мүрдэжэ эхилбэ. СС-эй гауптштурмфюрер «Лионой алуурша» гэжэ алдаршаһан энэ хүн үнгэрэгшэ дайнда тэрэ городой гестапын начальник байха үедөө зэрлиг муухай аашануудые гаргаһан юм. Нацизмда эсэргүү хүдэлөөнэй Французска делегациин гэшүүн, Лионой эрхэтэд Мюнхен ошоһон. Тэдэнэр Клаус Барби гэгшые ёһотой шангаар хэһээхэ эрилтэ табяа.

АПН-эй фото.

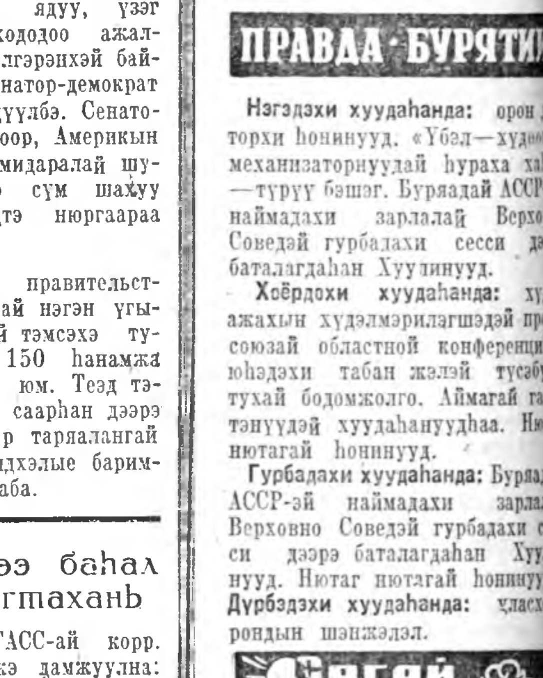

США. «Эхэнэрнүүд эб найрамдалай түлөө» гэһэн организациин гэшүүд Сагаан байшангай урда эб найрамдалай жагсаал эмхидхэбэ. Эндэ ерэһэн эхэнэрнүүд өөһэдынгөө үхибүүдые абажа ерээ. Тэдэнэр дайн сэрэгтэ эсэргүү хуудаһануудые тарааһан байна.

ЗУДАГ ДЭЭРЭ: демонстрациин үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

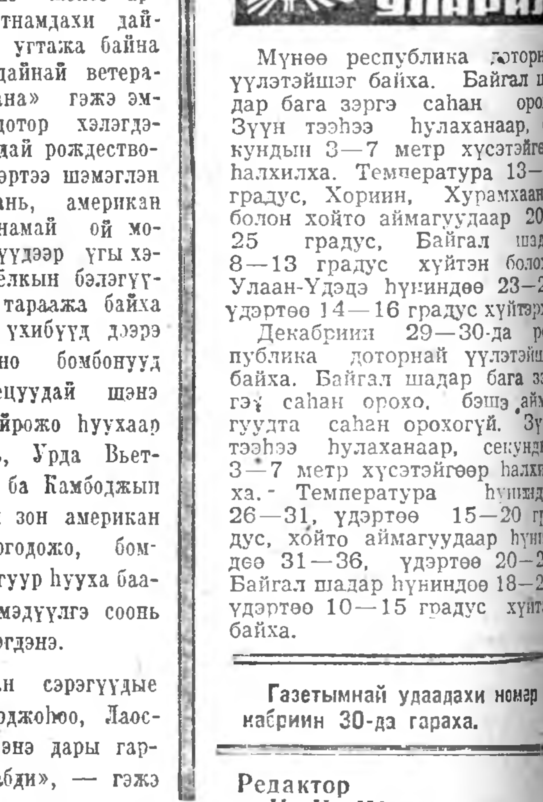
Үгытэй ядуу, үзэг бэшэг мэдэхэгүй, ажалгүй байдал

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штадуудай хүдөө ажахын районуудта үгытэй ядуу, үзэг бэшэг мэдэхэгүй, хододоо ажалгүйдэдэг ябадал дэлгэрэнхэй байһаар гэжэ сенатор-демократ Губерт Хэмфри мэдүүлбэ. Сенаторай хэлэһэнэй ёһоор, Америкын правительство ажамидаралай шухала зүйлнүүдһээ сүм шахуу хаагданхай хүнүүдтэ нюргаараа харанхай байна.

Бүри 1967 ондо правительственна комиссинуудай нэгэн үгытэй ядуу байдалтай тэмсэхэ тухай асуудалаар 150 һанамжа дурадхал оруулһан юм. Теэд тэдэнэй 147-ниинь саарһан дээрэ үлэнхэй гэжэ Газар тариалангай министерствын элидхэлые баримталан Хэмфри дурдаба.

Шэнэ жэлээ баһал дайгаар угтахань

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. Э. Баскаков ингэжэ дамжуулна: американецууд шэнэ жэлээ арбан нэгэдэхеэ Вьетнамдахи дайнай нөөрөөн доро угтажа байна гэжэ «Вьетнамай дайнай ветеранууд дай буруушаана» гэжэ эмхиин мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Американецуудай рождественгой ёлконуудые гэртээ шэмэглэн бэлдэжэ байхадань, американ авиаци Урда Вьетнамай ой модые хорото зүйлнүүдээр үгы хэнэ. Рождественгой ёлкын бэлэгүүдые үхибүүдтэ тараажа байха үедэнь, вьетнам үхибүүд дээрэ хэдэ мянган тонно бомбонууд унана. Американецуудай шэнэ жэлэйнгээ стол тойрожо һуухаар бэлдэжэ байхадань, Урда Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын олон тоото эгээлэй зон американ бомбонуудһаа хоргодожо, бомбоубежищинүүд соогуур һууха баатай болоно гэжэ мэдүүлгэ соонь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

«Бүхы американ сэрэгүүдые Вьетнамһаа, Камбоджоһоо, Лаосһоо, Таиландһаа энэ дары гаргаха эрилтэ табинабди», — гэжэ ветеранууд мэдүүлнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: орон доторхи һонинууд. «Үбэл—хүдөөгэй механизаторнуудай һураха саһа—түрүү бэшэг. Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ баталагдаһан Хуулинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной конференциһээ юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүд тухай бодомжолго. Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа. Нютаг нютагай һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ баталагдаһан Хуулинууд. Нютаг нютагай һонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: уласхоорондын шэнжэлэл.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөө республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар бага зэргэ саһан орохо. Зүүн тээһээ һулахханаар, секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 13—18 градус, Хориин, Хурамхаанай болон хойто аймагуудаар 20—25 градус, Байгал шадар 8—13 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 23—25, үдэртөө 14—16 градус хүйтэрхэ.

Декабриин 29—30-да республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар бага зэргэ саһан орохо, бэшэ аймагуудта саһан орохогүй. Зүүн тээһээ һулахханаар, секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура һүниндөө 26—31, үдэртөө 15—20 градус, хойто аймагуудаар һүниндөө 31—36, үдэртөө 20—25, Байгал шадар һүниндөө 18—23, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн байха.

Газетымнай удаадахи номер декабриин 30-да гараха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 82-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01673. Заказ 1144.